

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки та психології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МАС-МЕДІЇ НА РОЗВИТОК
ДОШКІЛЬНИКІВ

Бакшо Патрісія- Жужанна Матяшівна

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 012 Дошкільна освіта

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 7 /27 жовтня 2020 року

Науковий керівник:

Маргітич Катерина Євгенівна

канд. пед. наук, доцент

Консультант:

Чопак Єва Василівна

ст. викладач

Завідувач кафедрою:

Біда Олена Анатоліївна,

доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 2021

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки та психології

Кваліфікаційна робота

**ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МАС-МЕДІЇ НА РОЗВИТОК
ДОШКІЛЬНИКІВ**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студентка IV-го курсу

Бакшо Патрісія- Жужанна Матяшівна

Освітня програма: 012 Дошкільна освіта

Науковий керівник: **Маргітич Катерина Євгенівна**

канд. пед. наук, доцент

Консультант:

Чопак Єва Василівна

ст. викладач

Рецензент:

Орос Ільдико Імрїївна

канд. пед. наук, доцент

Берегове
2021

**II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Pedagógia és Pszichológia Tanszék**

**A SZOCIÁLIS MÉDIA HATÁSA AZ ÓVODÁSKORÚAK
FEJLŐDÉSÉRE**

Szakedolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Baksa Patrícia Zsuzsanna

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 012 Óvodapedagógia

Témavezető: Margitics Katalin

docens, a ped. tud. kandidátusa

Konzulens: Csopák Éva

adjunktus

Recenzens: Orosz Ildikó

**PhD, a ped. tud. kandidátusa,
docens**

Зміст

Вступ	6
I. Про соціальні медіа загалом	8
I. 1. Поняття соціальних медіа	8
I. 2. Найвідоміші соціальні сайти.....	10
I. 3. Зміни в спілкуванні	14
II. Поява, поширення та вплив нових засобів масової інформації та ІКТ	18
II. 1. Медіа-середовище сьогодні.....	19
II. 2. Поняття ІКТ, його придатність у дитячому садку	20
II. 3. Наявність ІКТ та засобів масової інформації у житті дитини дошкільного віку	24
III. Вплив соціальних медіа на розвиток дошкільнят	29
III. 1. Метод дослідження та обґрунтування вибору.....	29
III. 2. Мета та гіпотези дослідження	29
III. 3. Результати досліджень	30
III. 4. Наслідки	40
Висновки	48
Резюме	49
Використана література	50
Додаток	54

Tartalom

Bevezetés	6
I. A szociális médiáról általánosságban.....	8
I. 1. A szociális média fogalma.....	8
I. 2. A legismertebb közösségi oldalak.....	10
I. 3. A kommunikáció változásai.....	14
II. Az újmédia és az IKT megjelenése, elterjedése és hatása	18
II. 1. A médiakörnyezet ma	19
II. 2. Az IKT fogalma, felhasználhatósága az óvodában.....	20
II. 3. Az IKT és a média jelenléte az óvodáskorú gyermek életében	24
III. A szociális média hatása az óvodáskorúak fejlődésére.....	29
III. 1. A kutatás módszere és a mintaválasztás indoklása.....	29
III. 2. A kutatás célja, hipotézisei.....	29
III. 3. A kutatás eredményei.....	30
III. 4. Konzekvenciák	40
Összefoglalás	48
Ukrán nyelvű rezümé.....	49
Felhasznált irodalom.....	50
Melléklet.....	54

Bevezetés

Napjainkban, amikor az életünket a modern technológia és az internet, azon belül is a szociális média platformjai irányítják és befolyásolják, fontosnak tartom azt, hogy mélyebben és részletesebben foglalkozzunk azzal, hogy vajon ez milyen irányba tereli életünket. Sokan szinte függői az okoseszközöknek és a médiának, ez hatja át az életüket, a virtuális, internetes világban érzik komfortosan magukat. Ez ugyanúgy jellemző már mind az idősebb, mind a fiatalabb generációkra, sőt az egészen kicsi, óvodás gyerekekre is. Gyakori, hogy már egészen kis kortól használják az IKT eszközöket és az interneten böngésznek, a szülő a saját okoseszközét adja oda a gyerekeknek, sőt nem ritka, hogy a gyermek saját eszközzel rendelkezik. Manapság ezzel lehet a leginkább lekötni a figyelmüket is, a szabad idejüket is az okostelefon, tablet, számítógép előtt töltik, videókat néznek és online vagy ingyen letölthető játékokkal játszanak, ahelyett, hogy az ebben a korban fontos dolgokkal kötnék le a figyelmüket. Ennek az életvitelnek még nagyobb teret biztosít a mostani járványhelyzet is. Fontosnak tartom tehát a témát és érdekesnek, hiszen az aktualitása megkérdőjelezhetetlen. Mivel az emberek életében is nagymértékben jelen vannak a modern és IKT eszközök, így módon az élet legtöbb területén is, tehát az oktató-nevelő intézményekben is. Gyakran hallhatjuk azt, hogy az óvodásoknak nem lenne szabad ezeket az eszközöket még használni, nem szabad az internet közelébe engedni, azonban erre most, a 21-században nincs lehetőség. Akár akarjuk akár nem, a gyermek találkozik valamilyen formában az IKT eszközökkel és a szociális médiával és érdeklődni is fog iránta. Dolgozatom célja egyben az is, amely az aktualitását adja, mégpedig azt vizsgálni, hogy az óvodapedagógiában mennyire hasznosítják a modern kor adta lehetőségeket a gyerekek fejlesztése érdekében, valamint, hogy maguk az óvodapedagógusok milyen a gyerekekre kifejtett hatásait vélik felfedezni, ezen eszközök használatának.

A dolgozat céljához kapcsolódóan állítottam fel kutatásom hipotéziseit is, persze a szakirodalmi tájékozódás is nagy segítségemre volt benne. Amikor a kutatásomat elkezdtem, feltételeztem, hogy az óvodapedagógusok maguk is belátják, hogy egyre nagyobb teret hódít az IKT és az internet a gyerekek körében és ezért alkalmazása az óvodai életben sem hanyagolható. Feltételeztem azt is, hogy s egyre inkább kezdik kialakítani a pozitív attitűdöt a témával kapcsolatban. Valamint azt is, hogy széleskörűen alkalmazzák is ezen eszközöket és az internetes oldalakat, mind a munkájuk során, mind az oktató-nevelő folyamatokban. Feltételeztem azt is, hogy ők maguk is belátják, hogy egyre

nagyobb teret hódít az IKT és az internet a gyerekek körében és ezért alkalmazása az óvodai életben sem hanyagolható. Ezeken felül azonban gondoltam, hogy még mindig ugyanannyi negatív hatásait tudják felsorolni az IKT és az internet használatának, mint pozitív hatásait.

Kutatásomat ennek tekintetében óvodapedagógusok körében végeztem, hiszen úgy gondoltam, ők tudnak a leghitelesebben és a leg szakmaibb módon választ adni a kérdéseimre. A kérdőíves kikérdezés módszerével végeztem el a felmérésemet, azon belül is online kérdőív formájában, tehát a kutatás nem volt helyhez kötött. Ezen felül a témám sem csak a Kárpátaljai óvodapedagógusokra volt kihegyezve. Kutatásom ezáltal különböző nézőpontokat is megvilágít. Kutatásom választ is adott a kérdéseimre és legtöbb feltételezésemet meg is erősítette.

Természetesen a kutatási rész mellett nem elhanyagolható a szakirodalmi háttére sem a munkámnak, amelynek kidolgozásában nagy segítségemre voltak azok a munkák, amelyekből tájékozódhattam az internettel, azon belül is a szociális médiával kapcsolatos alapvető tudnivalókról. Ilyen volt például Nagy Tamás közösségi médiával foglalkozó munkája vagy Megan Poore online is elérhető könyve, ami arról szól, hogyan használhatjuk a közösségi médiát az oktatásban. Sokat segítettek Pócsik Orsolya gondolatai arról, hogyan férközött be az óvodások életébe is az IKT és az internet, valamint Fáyné Alice, Hódi Ágnes és munkatársaik kiadványai arról, milyen formában lehet ezeket hasznosítani az óvodai életben.

Szakedolgozatom két nagy részre oszlik, egyik része tartalmazza az szakirodalmi áttekintést a témában, a másik része a saját magam végzett kutatást. Tartalmilag három nagy fejezetre tagolódik, melyek mindegyike tovább tagolódik alfejezetekre. Az első és második fejezet 3-3 alfejezetet, míg a harmadik 4 alfejezetet foglal magába. Ez a felosztás azért szükséges, mert átláthatóvá teszi a dolgozatot, valamint mindegyik fejezet és alfejezet más-más dolgot fejt ki, viszont logikailag kapcsolódnak egymáshoz.

I. A szociális médiáról általánosságban

Szakdolgozatom első fejezete a szociális médiával való megismerkedésről fog szólni. Az első fejezet foglalkozik a szociális média fogalmával és azzal miben különbözik a régi Web 1.0 alapú internet a Web 2.0-tól, amely a közösségi média megjelenését eredményezte. Bemutatom a legismertebb közösségi oldalakat és azok funkcióit. Végül, de nem utolsó sorban pedig szó esik arról miben változott a kommunikáció ahhoz képest, amikor még nem létezett a közösségi média.

I.1. A szociális média fogalma

A szociális média vagy elterjedtebb nevén közösségi média a felhasználók által létrehozott tartalom, olyan széles körben elterjedt technikai eszközök által, amelyek befolyásolják az egyes csoporttagokkal vagy a szélesebb közönséggel létrejövő interakciót és megkönnyítik a kommunikációt. Ezen folyamatok létrejötté pedig általában az interneten vagy mobil kommunikációs hálózatokon keresztül valósul meg (Nagy, 2010:19). A meghatározás alapján a szociális médiára tekinthetünk úgy, mint az internet egyik részecskéjére. Ez a részecske tápanyagokat tartalmaz, ami ebben az esetben a tartalom, amely a közösségi médián elérhető, ezek a tápanyagok pedig képesek arra, hogy táplálják a szervezetet, tehát a felhasználókat, akik az internet világában élnek. A tápanyag, tehát a tartalmak, amik megtalálhatóak a különböző közösségi médiás platformokon, egy közvetítő eszköz segítségével jut el a felhasználóhoz, amely közvetítő eszköz az internet maga, vagy pedig a különböző mobilos kommunikációs hálózatok. Ezek pedig nem csak a tartalmak tehát a tápanyag elérését teszik lehetővé, hanem azt hogy az emberek meg tudják egymással osztani azokat és interakcióba is tudjanak lépni egymással eközben. Ezt a folyamatot, amelyet kifejtettem a fenti sorokban akár lehetne úgy is nevezni, hogy tartalomfogyasztás.

A Universal Mccann 2008-ban végzett egy nemzetközi kutatást, amelyben a közösségi média felhasználók körében azt vizsgálták hogy, hogyan viszonyulnak a közösségi médiás szolgáltatásokhoz. A kutatásban 17 000 embert kérdeztek meg 29 különböző országból, amely országok között a hozzánk közel eső Magyarország is szerepelt. A 17 000 kikérdezett ember 16 és 54 év közötti személyekből állt, akik legalább napi vagy kétnapi rendszerességgel használják az internetet, azon belül is a közösségi médiás szolgáltatásokat (Nagy, 2010:26). Ezek közül a kutatási eredmények közül a Magyarországra vonatkozó arányokat fogom felsorolni.

Először is a kutatásból kiderül, hogy a válaszadók 57 százaléka csatlakozott illetve használt már valamilyen közösségi kapcsolatépítő hálózathoz (például iWiW, MyVIP és hasonló). A blogok tekintetében 73 százaléka a válaszadóknak olvasott valamilyen témájú blogot, blogbejegyzést. A közösségi oldalak tekintetében a magyar eredmények erősen vezetnek, ugyanis a válaszadók 80 %-a hozott már létre valamilyen közösségi oldalon saját profilt. A videó feltöltések tekintetében a magyar arány elég alacsony, a válaszolók csak 16, 3 %-a mondta azt, hogy töltött már fel valamilyen videó anyagot bizonyos videómegosztó platformra, amíg videók nézését tekintve 86,5 %-os az arány a magyar válaszadók körben (Nagy, 2010:27-29).

Ebből a kutatásból egyébként nem csak a közösségi oldalak felhasználási aránya és formái derültek ki, hanem az is hogy általában véve, szinte mindenki használ ilyen közösségi médiás szolgáltatásokat azok közül, akik jelen vannak az internet világában.

A szociális vagy közösségi média témakörében még fontos kitérni véleményem szerint arra, hogy mit is takar a Web 2.0 kifejezés.

A Web 2.0 tulajdonképpen azokat az internetes oldalakat foglalja magába, amelyek a közösségre épülnek, ahol a felhasználók a tartalomgyártók és nem pedig a web rendszergazdák, ők csak a szükséges feltételeket teremti meg az oldalak használhatóságához. Tehát ez azt jelenti, hogy addig egyirányú webes kommunikáció, kétirányúvá fejlődött, innen a Web 2.0 elnevezés. Ez a kétirányú kommunikáció pedig lehetővé tette a képek, videók, életesemények, kapcsolati státuszok megosztását a többi emberrel. A változás nem csak ezekben az új interakciós lehetőségekben nyilvánult meg, hanem abban, hogy a megosztásokat az emberek érdekesebbé és szórakoztatóbbá is tudták tenni, azzal, hogy megosztott tartalmaikhoz címszavakat, kulcsszavakat is meg tudták adni, amelyek befolyással voltak más emberek keresési találataira is. A videó és képmegosztással teret engedhettek az emberek a véleménynyilvánításnak is, hiszen lehetőség nyílt arra, hogy az emberek egymás feltöltött tartalmait alá jegyezzék, modern kifejezéssel élve, kommentet írjanak (INFONIA Alapítvány, 2009:19).

Egy másik irodalom úgy fejezi ki, hogy a Web 2.0-val fejlődött ki igazán a közösségi média. Ennek alapján, a webkettes szolgáltatások közé tartoznak: a közösségi oldalak, a videó és képmegosztó oldalak, blogok, internetes fórumok, hírportálok, podcastok. Tehát összefoglalva a közösségi média körébe tartozik minden olyan internetes platform, mely lehetővé teszi, hogy az emberek kinyilvánítsák és meg osszák egymással a véleményüket, nézeteiket. Amiről még nem esett szó, az az, hogy ezek a platformok mindenki számára elérhetőek és ingyenesen hozzáférhetőek (Eszes, 2013:n.o.).

A most felnövekvő generációnak már szinte természetesnek számít, hogy vannak közösségi oldalak, csevegő appok, mindent el lehet érni az interneten pár kattintással, és bármit fel is lehet tölteni az internetre pár kattintással. Számunkra már természetes hogy barátaink, családtagjaink képei alá kommentet írhatunk, az, hogy akár a több 100 vagy 1000 kilométerre élő rokonainknak, barátainknak a csevegőprogramok pár másodpercen belül továbbítják az üzenetünket, a hívásukat, képeket, videókat. A 21. században ez már a legtöbb embernek nem is érdekes, nem is meglepő, hiszen ehhez a kényelemhez az is hamar hozzá tud szokni, aki éppenséggel nem ebben nőtt fel, hanem a modernizáció által tanulta meg használni az okos eszközöket és azok által az internetet, azon belül pedig a különböző közösségi oldalakat.

Most hogy tisztáztuk a szociális, azaz a közösségi média fogalmát és hogy mit is foglal magába a szociális média, miből fejlődött ki, így áttérek a közösségi média alkotórészeire, a közösségi oldalakra.

I.2. A legismertebb közösségi oldalak

Először is, tisztázzuk mik is azok a blogok. A blogok leginkább személyes töltetű, a blog szerzője által írt bejegyzéseket tartalmaz, amelyek időszakosan jelennek meg a blogon, a szerző által meghatározott időben. Elsősorban ezeket az oldalakat weblog-nak hívták, amely szó lényegében a web és a log (napló) szavakból tevődik össze, ebből alakult ki a mára már általánosan használt blog elnevezés. Már csak az elnevezés is utal arra, hogy milyen tartalmakat közölnek a blogokon a felhasználók. A blogok témáit tekintve esetenként lehetnek szakmai tartalmú, hobbiról szóló blogok is. A blogok nyilvános weblapként üzemelnek, tehát ezeket mindenki elérheti az interneten. Különböző formái vannak a blogoknak. Vannak fotó-blogok, ahol a felhasználó lényegében fotókat közöl magáról és életéről vagy különböző eseményekről és néha egy kisebb szöveget is biggyeszt a kép mellé, amely gyakorlatilag a kép tartalmához kapcsolódik. Míg a blogok írásos bejegyzések és képek kerülnek feltöltésre, addig vannak a videoblogok, amelyek lényegében mozgóképek, kisfilmek, emellett vannak még podcastek ahol hanganyag formájában közli mondandóját a szerző. A mikroblog azon típusa a blogoknak, amely kifejezetten személyes töltetű, ahol a szerzője a blognak rövid kis szövegeket esetenként képeket tölt fel, a legnépszerűbb ilyen oldal például a Twitter (Forgó-Komló, 2015:67).

A következőkben legyen szó a Facebookról. A Facebook 2004. február 4-én kezdett el üzemelni és eredetileg a TheFacebook nevet viselte. A Facebook története egészen 2003-is nyúlik vissza, ugyanis Mark Zuckerberg legjobb barátja ekkor készített egy társalgási

felületet, amelyet tanárok és diákok használhattak, Zuckerberg ekkor kezdte el megírni a CourseMatch programot, amely mentén létrejött a Facebook. Ezt követően ő és néhány egyetemista barátja tovább fejlesztették a programot és így kaptuk meg a napjainkban közkedvelt közösségi oldalt (Forgó-Komló, 2015:70).

A Facebook lényegében egy olyan közösségi oldal, amely egy egyszerű regisztrációval lehetővé teszi, hogy bárki használhassa. A regisztráció után mindenki létrehozhatja személyes profilját ahol képeket, írásos bejegyzéseket és videókat is tudnak magukról közzélni. Ismerősnek tudnak jelölni más embereket és privát üzeneteket válthatnak egymással, sőt még hang- illetve videohívást is kezdeményezhetnek egymással. A Facebookon nem csak személyes profilt, hanem zárt közösségi csoportokat is létrehozhatunk, ahová csak meghívással vagy az adminisztrátor által kerülhetnek be a csoportba. Emellett lehetőség van még nyilvános oldalak létrehozására is, amely minden felhasználó számára elérhető, tudják az oldalt „likeolni” és követni az ott megosztott posztokat, ezt a formátumot általában a közszereplők, előadók, művészek, média személyiségek használják, hogy a rajongóig nyomon tudják követni a velük kapcsolatos újdonságokat. A hírességek és média személyiségek mellett anonim szerzőjű oldalak is vannak, ahol az oldalt üzemeltető személy, tehát az adminisztrátor(ok) szórakoztató jellegű bejegyzéseket töltenek fel a követők számára.

A Facebook a-ként válhatott hamar és vitathatatlanul sikeressé, hogy egyszerre szórakoztat, kikapcsolódást nyújt és közben akár a saját üzletünket is felfuttathatjuk általa, hiszen könnyen elérhetőek vagyunk és könnyű a kommunikáció felvétele is. Manapság, már egyre többen a közösségi oldalakon keresztül dolgoznak, különböző csoportokban reklámozzák termékeiket és szinte otthonról végezhetik a munkájukat, erre pedig tökéletes felületet a Facebook. Persze nem mehetünk el amellett sem, hogy az is sokat dob a Facebook sikerén, hogy különböző eszközökről, mobilról is elérhető az oldal, így még könnyebb hozzáférhetőséget biztosítva a felhasználók számára (Tóth, 2012:4). A jó tulajdonságai mellett vannak egyéb számos hátrányai is és árnyoldalai is a Facebooknak és a többi közösségi oldalnak is, de erről majd később írok.

Most nézzük meg az egyik legnépszerűbb videómegosztó oldalt a Youtube-ot. A Youtube egy 2005-ben indult videómegosztó oldal, ahol az emberek videókat nézhetnek és tölthetnek fel saját csatornájukra.

Az által, hogy a Google felvásárolta a Youtube-ot, bárkinek lehet Youtube csatornája, aki rendelkezik például Gmail-el, mivel ahogy bejelentkezünk a Gmail-ünkbe az adott eszközről a Youtube-on is automatikusan az Gmail-es fiókunkkal vagyunk elérhetőek.

Ezáltal mi is vagy bárki feltölthet videókat. A Youtube-on is tudjuk like-olni az éppen megtekintett videót vagy éppen dislike-olni, ha nem tetszett. Van lehetőség feliratkozni az adott csatornára, ha tetszik az a tartalom, amit a csatorna üzemeltetője feltölt, így ha feliratkozunk, akkor már nyomon tudjuk követni az új videókat, mert kapunk róla értesítést, sőt az elmúlt 2-3 évben már a Feliratkozás gomb mellett megjelent egy kis harang ikon is, amelyet, ha megnyomunk, akkor biztosan kapunk értesítést az újonnan feltöltött videókról. Van a videók alatt hozzászólási lehetőség is, tehát az adott videó alá le is lehet írni a véleményünket vagy, hogy mit gondolunk az adott videóról vagy videósról. A Youtube-ra feltöltött videók nagy része szórakoztató jellegű, zenei előadók videóklippjeit vagy youtuberek által készített tartalmakat tekinthetünk meg, de vannak oktató videók, technológiával, VR-al (virtual reality-virtuális valóság) foglalkozó csatornák is vannak és sok más egyéb témájú videók is elérhetők a Youtube-on.

A Youtube mára már olyan híres és népszerű oldallá nőtte ki magát, hogy több TV-s személyiség is átáll a „Youtube content” gyártására a TV-zés helyett, hiszen a Youtube-on rengeteg emberhez eljuthatnak a videók. A Youtube-ra naponta kb 9 000 órányi anyag kerül feltöltésre, ami 385 folyamatosan sugárzó TV csatorna adásának felel meg (Nagy, 2010:73). A Youtube mellett szól az is, hogy a feltöltött tartalmak egyediek, újak, viszont ezt a TV csatornák nem mindig mondhatják el magukról, hiszen többször is előfordul, hogy egy TV csatorna például minden évben többször is leadja ugyanazt a filmet. Ezért nem is csoda, ha a fiatalabb generáció már inkább a Youtube-on keres kikapcsolódásként egy érdekes videót és azt nézi.

A Youtube után nézzünk meg egy a mi hazánkban nem igazán széleskörben használt közösségi oldalt, a Twittert. A Twitter egy mikro-blog státuszt viselő közösségi oldal, mivel nem lehet sem blognak sem teljesértékű közösségi oldalnak tekinteni valamint nem lehet chatnek és azonnali üzenetküldőnek sem tekinteni. A Twitter felületén, maximum 140 karakterből álló rövid kis „tweeteket” magyar kifejezéssel üzeneteket lehet közzélni a többi felhasználóval. A Twitter felhasználók követhetik egymás tweetjeit, feliratkozhatnak egymásra, fotókat is feltölthetnek és persze privát beszélgetéseket is folytathatnak. Mivel a Twitteren naponta rengeteg tweet jelenik meg, könnyű lenne elveszni a tweetek tengerében, ezért hozták létre a „hashtag” intézményét, amely tulajdonképpen egy felcímkézést jelent, amelyet #-el jelölnek. Tehát a felhasználók felcímkézik a tweetjeiket ami által a többi felhasználó könnyebben meg tudja találni azt ami iránt érdeklődik. A hashtageket arra is használják, hogy képet kapjanak az éppen aktuális trendekről, ha egy adott témában egyszerre sok tweet kap azonos címet akkor az

biztosan trend. A felhasználók a „@” jel segítségével tudnak közvetlenül egymásnak üzeneteket küldeni, viszont itt ügyelni kell arra, hogy ezeket mindenki láthatja attól, hogy a bejelölted a másik személyt, akinek küldtek a tweetet, ezért fontos hogy véletlenül se küldjünk személyes, privát jellegű üzeneteket ilyen nyilvános formában egymásnak (Poore, 2015:161-162).

Most, hogy megismerkedtünk néhány népszerű közösségi oldallal, tudjuk milyen lehetőségeket rejtenek magukban, talán jó lenne azt is átlátni, hogy milyen árnyoldalai vannak a különböző közösségi oldalaknak. Az első és legfontosabb tény, amely felmerül, ha a közösségi oldalak rossz oldaláról van szó, hogy „Nem mindegy milyen posztokat, képeket osztunk meg a nagyvilággal!” Manapság már elfogadott dolog, hogy mindenki elérhető Facebookon és akár egyéb más közösségi oldalakon is, legfiatalabbtól a legidősebbig. Ezzel együtt jár, hogy az emberek megosztják gondolataikat írásos bejegyzés formájában, képeket vagy videókat posztolnak aktuális kedélyállapotukról. Vegyük például a tinédzsereket, akik meggondolatlanul töltenek fel képeket a közösségi oldalakra, nem gondolva arra, hogy az a kép nem épp a nyilvánosság elé való és hogy később milyen formában befolyásolhatja az életüket a felelőtlenségük. Sokszor láthatunk olyan képeket a közösségi oldalakon, ahol tinik pózolnak hiányos ruházatban, vagy épp alkohol társaságában, cigarettával a kezükben vagy egyéb olyan tartalmú képeket töltenek fel, amik az ő „gengszter” életüket hivatott bemutatni. Ez még talán így nem is tűnik olyan súlyos dolognak, ha figyelmen kívül hagyjuk azt a tényt, hogy ezeket a képeket mások is láthatják és előfordulhat, hogy olyan oldalakon landolhatnak a meggondolatlanul feltöltött képek, ahol a képen szereplő egyén vicc tárgyává válik és az iskolában vagy az utcán is gúnyolódás és beszólogatások áldozatává téve az egyént. Nem kevés olyan esetről hallhattunk az elmúlt években, ami arról szólt, hogy bizony azért vetett véget az életének egy fiatal egyén, mert állandó zaklatásnak volt kitéve a közösségi oldalon való megnyilvánulásai, posztjai miatt. (Tóth, 2012:6-7).

Aztán egy másik kérdés, ami felmerül ilyenkor, hogy vajon a sok ismerős közül akit a Facebook profilunkon fellelhetünk, hány ember az akit ténylegesen személyesen ismerünk és kik azok akik valóban a barátaink közülük. Néha az emberek nem is gondolnak bele, hogy amikor bejelöl minket vagy épp mi jelölünk be valakit ismerősünknek, azt az embert tényleg ismerjük-e. Kutatás bizonyítja, hogy az embereknek sokszor elég egy megnyerő szimpatikus profilképpel ellátott profilt felfedezniük és gondolkodás nélkül visszajelölik, vagy éppenséggel ismerősnek jelölik, bele sem gondolva abba, hogy az a profil akár álprofil is lehet, nem valós képekkel. Aztán vannak azok az

emberek, akik egy találkozás vagy egy véletlen összefutás miatt jelölnek be valakit ismerősüknek, úgy, hogy valójában soha nem ismerte meg azt a személyt mélyebben. Ezért érdekes elgondolkodni azon, hogy vannak, akiket talán egyfajta büszkeséggel tölt el, hogyha a Facebookon minél több ismerőst tudhatnak a magukénak, talán, ezáltal népszerűbbnek gondolják magukat (Tóth, 2012:4-5). Abba is érdemes belegondolni, hogy saját és személyes adataink biztonsága tekintetében sem a legajánlatosabb ismeretlen emberek bejelölése vagy épp visszaigazolása, hiszen amint elfogadjuk az ismeretséget onnantól előfordulhat, hogy az az ismeretlen zaklathat minket vagy ellophatja a személyes adatainkat, képeinket és sajátjaként felhasználhatja.

Amiket fentebb leírtam, az csak egy két dolog a közösségi oldalak hátrányait tekintve. Talán összefoglalva úgy tudnám leírni a közösségi oldalak veszélyeit, hogy túl nagy esélyt adunk a visszaélési lehetőségeknek, mert sokszor meggondolatlanok vagyunk, ami a feltöltéseinket illeti. Túl sok mindent megosztunk magunkról vagy éppen keveset, de azt olyan stílusban, ami nem mindenkinek tetszik, ezáltal a támadások céltáblájává kitéve magunkat. Ami a legfontosabb lenne az a mértékletesség felismerése az online életünkben is. Annak felismerése, hogyha egyszer regisztráltunk egy közösségi oldalra, akkor ne „szemeteljük” tele a profilunkat, hanem törekedjünk a minőségi megosztásokra és feltöltésekre (Tóth, 2012:8).

I.3. A kommunikáció változásai

Az internet és a közösségi oldalak megjelenésével az emberek közötti interakciókban különösen a kommunikációban történtek nagyobb változások. Ezt szeretném most bővebben kifejteni.

Elsősorban kifejteném mi is a kommunikáció. A kommunikáció röviden közlést, információcserét jelent beszélő partnerek között. A kommunikáció egy folyamatos, többszintű és többcsatornás folyamat. A kommunikáció tehát egy társas tevékenység, amely során a kommunikációs folyamatban résztvevők közösen hoznak létre jelentéseket (Balázs et. al, 2013:6-7).

A kommunikáció már az őskorban is alapvető emberi szükségletként jelent meg és ez nincs másképp a mai modern világban sem, ahol már főleg a modernizáció nyújtotta kommunikációs eszközöket használva kommunikálunk egymással. A tömegkommunikáció megjelenése új fordulatot volt az információátadás terén. A könyvnyomtatás, az újságírás, a napilapok, TV-s híradás, rádiós műsorok mind az információk átadását szolgálták, viszont ez a közlésmód még mindig nem tette lehetővé azt, hogy a kommunikáció

többirányú legyen, tehát a befogadó fél még mindig egy passzív szerepben foglalt helyet az információátadás folyamatában. Tehát nem volt lehetőség arra, hogy a befogadó fél reagáljon, válaszoljon a befogadott információra. Ezt a passzív folyamatot törte meg a 60-70-es években népszerűvé váló internet, azon belül is a közösségi oldalakon történő kommunikáció. Eleinte az e-mail-en keresztül küldött üzenetek tették lehetővé a többirányú információcserét, majd ezután már sorra jelentek meg a további kommunikációs felületek (üzenőfalak, chatprogramok, stb), amelyek segítségével könnyen és olcsón tudott egymással kommunikálni egyszerre több ember is (Habók-Czifrusz, 2013: n.o.).

A közösségi oldalak megjelenésével egyre inkább az online térben zajló kommunikációra terelődik a hangsúly. Napjainkban, a 21 században már szinte mindent el tudunk intézni az interneten keresztül, ezért általánossá vált az is, hogy az interneten keresztül kommunikálunk. Általánossá vált, hogy mindenki elérhető a közösségi platformokon és ott beszélgetnek, mert ez már sokkal egyszerűbb, mint például egy személyes találkozó megszervezése. A közösségi oldalak és más internetes felületek adta lehetőségeket kihasználva az emberek könnyen meg tudják beszélni az tananyagot, a munkáltató könnyen meg tudja beszélni a munka részleteit a beosztottjával, könnyen lehet online órákat szervezni, stb (Tar, 2015:n.o.).

A közösségi oldalak megjelenése előtt általában az volt, hogy miután megírtuk a házit átmentünk egymáshoz vagy a kapuba leültünk és ott beszélgettünk. Napjainkban azonban már akár tanulás közben vagy is tudunk egymással beszélgetni, hiszen ott van a mobiltelefon, a laptop és az azon elérhető közösségi oldalak és csevegő alkalmazások. Manapság már nem jelent gondot, otthon a fotelből ülve üzenetet küldeni a szomszéd országba vagy egy másik kontinensre, hiszen az üzenetküldő alkalmazások és oldalak lehetővé teszik, hogy a világ bármely pontjára azonnal üzenetet tudjunk írni bárkinek. Megváltozott a szociális tér fogalma is, hiszen a közösségi oldalak által rengeteg emberrel fel tudjuk venni a kapcsolatot, nem csak azokkal akik a közvetlen környezetünkben vannak. Ezen túlmenően ha belegondolunk abba, hogy akármilyen intenzív beszélgetést is folytatunk az online térben, a valóságban csak egy telefonnal a kezünkben vagy a széken egy gép előtt ülünk és bámuljuk a képernyőt, távol a beszélgetőpartnerünktől. Ez csökkenti a feszültséget és a társas frusztrációt, hiszen nem kell azonnal válaszolni, a másoknak, van időnk átgondolni a közlendőnket, ezáltal összeszedettebbek lehetünk. Valamint a távolság és az anonimitás miatt felszabadultabban, gátlástalanabban válthatunk üzeneteket beszélgetőpartnerünkkel. Gyakorlatilag akár hónapokon vagy éveken keresztül

kommunikálhatunk úgy valakivel, hogy lényegében nem tudhatjuk az-e a valódi neve amelyet a közösségi oldalán megadott vagy anélkül, hogy bármi személyes információt tudnánk róla (Ujhelyi, 2015:155-157).

Az Y generáció, de már a Z generáció is jócskán elmondhatja magáról, hogy az életét a közösségi oldalakon éli. Ők a digitális technológiát arra használják, hogy kikapcsolódjanak szórakozzanak, kommunikáljanak, hogy bármikor, bárhol elérhetőek legyenek és ne szakadjanak el az online életüktől. Ezt az igényt pedig tökéletesen elégítik ki a közösségi oldalak. Gyakran előfordul már manapság, hogy a gyerekek a Facebookon keresztül kommunikálnak szüleikkel is. Ennek érdekében természetesen a szülőnek is rendelkeznie kell egy Facebook profillal. Amikor az idősebb generáció szülőttei úgy döntenek, hogy regisztrálnak egy-egy ilyen közösségi oldalra akkor bizony nagyon sok kihívással kell szembenéznük. Először és nem utolsó sorban meg kell érteniük a fiatalabb generáció beszédstílusát, a szlengeket és a rövidítéseket, amelyek a közösségi oldalakon nagyon gyakran használatosak. Ilyenek például: Mit csinálsz ?– Micsi?/ Mit csin?, Hogy vagy? – H v?, Holnap – Hnap, Mindegy – Mind1 és még sorolhatnám (Nagy, 2014:11).

További változásként lehet megemlíteni még a kommunikációt tekintve, hogy milyen hatással is vannak a közösségi oldalak a közlésre és az érthetőségre. Az online kommunikációban ugyanis könnyedén előfordulhat, hogy sokkal több hátráltató tényezővel találkozunk, mint a személyes beszélgetések során. Amennyiben nem megfelelő kommunikációs felületet választunk, esély van rá, hogy mások is beleszólhatnak a beszélgetésünkbe vagy az, hogy mások hozzászólásait is el kell olvasnunk mire megtaláljuk azt ami minket érdekel (erre tökéletes példát nyújt a Messengeres csoportbeszélgetések). Az online beszélgetéseknél előfordulhat továbbá az is, például a Twitter esetében, hogy nem biztos, hogy eljut a közlendőnk a címzetthez, ha elfelejtjük megjelölni a címzett felhasználónevét. Ezeket leszámítva ott van még az is, hogy írásban nagyobb az esély arra, hogy hibásan vagy érthetetlenül fogalmazzuk meg a közlendőnk. Ennek az az oka, hogy az online térben, a közösségi oldalakon megoszlik a figyelmünk, így annak csak kis részét tudjuk a kommunikációnak szentelni. Biztos vagyok benne, hogy mindenkivel előfordult már, hogy miközben valakivel üzeneteket váltott a Messengeren aközben a Facebook idővonalát görgette, cikket olvasott vagy épp Youtube-on nézett videót. Az internetnek ez a varázsa, hogy egyszerre több mindent tudunk csinálni és több felületen is elérhetőek vagyunk, viszont egyben ez a buktató is, hiszen a figyelmünk ezáltal megoszlik (Habók-Czifrusz, 2013:n.o.).

Sokan úgy vélik, hogy az online kommunikáció elnyomja a személyes kapcsolattartás jelentőségét és leépíti azt. Még sokan vannak, akik azt a nézetet vallják, hogy az interneten keresztül folyó kapcsolattartás, beszélgetés soha nem lesz olyan maradandó élmény, mint a személyes face-to-face kommunikáció. Olyan gondolatok is vannak erről, hogy a közösségi média és az internet világa sok ember számára a szórakozást jelenti, és sok időt töltenek vele, ez pedig ahhoz vezet, hogy a közösségi médiával töltött idő elveszi az időt a személyes, társas kapcsolatok fenntartásától (Csüllög, 2012:33-34).

A mai generáció számára azonban már alapvető az IKT eszközök és a közösségi média használata, ebbe születtek bele, már szinte egészen kicsi kortól értenek ezek használatához. Azonban akik nem ebbe születtek bele, az idősebb generáció csak tanulja ezen eszközök használatát, úgymond digitális bevándorlók, a fiatalabbak pedig digitális bensülöttek. A fiatal generációkra jellemző, hogy napjuk nagy részét a közösségi média világában és a telefonjaik, laptopjaik képernyői mögött töltik. Kielégítik vizuális igényeiket és informálódnak, tanulnak, szórakoznak az online világban. A közösségimédia és az IKT eszközök használata, már-már alapvető szükségletek szintjén jelenik meg az életükben (Bányász, 2017:116).

II. Az újmédia és az IKT megjelenése, elterjedése és hatása

Először is tisztázzuk mit is jelent maga a fogalom. Az először csak egyirányú tömegkommunikációs csatornák után a digitális technológia által elterjedt az úgynevezett Újmédia rendszer, amelyben a kommunikáció kétirányúvá vált a Web 2.0-nak köszönhetően. Az újmédia újításának köszönhetően megváltozott a tudáshoz való hozzáférés, az internetes tartalomfogyasztás és felhasználói lehetőségek. Sok meghatározás írja le, hogy mit értünk az újmédia kifejezés alatt, de én most az egyik legelterjedtebb meghatározást fogom szó szerint idézni. „Az új média a digitális hálózati kommunikáció révén létrejövő médiatípus átfogó neve. Az új média fogalma magába foglalja a multimédia és interaktív média jellegű tartalmakat, az újszerű egyéni és közösségi cselekvési formákat egyaránt”. (Forgó, 2013:36).

Mivel a legtöbb megfogalmazás elég bonyolult, ezért próbáltam a legátláthatóbbat megtalálni, annak alapján pedig úgy értelmeztem, hogy az újmédiához tartozik minden olyan szöveges, képi és audiovizuális tartalom, amelynek fogyasztása és létrehozása számítógépes környezetben történik, terjesztése pedig a digitális hálózat által lehetséges általában a világhálón és a harmadik generációs mobilhálózatokon keresztül. Ami még fontos ezzel kapcsolatban, hogy az újmédiás tartalmak fogyasztói és készítői között egy bizonyos szintű kommunikáció/interakció is lehetővé van téve az internetes környezetnek köszönhetően. (Forgó, 2013:38).

Vannak olyanok, akik azt a gondolatmentet képviselik, hogy az újmédia fogalma a digitalizációnak révén terjedt el, azon belül is a webkettes és a mobil technológiák megjelenésével valamint az ezáltal kialakult közösségi interakció által, amely azt foglalja magába, hogy felhasználóként nem csak követői lehetünk az internetes tartalmaknak, hanem akár tartalomgyártók is. Mások pedig úgy vélik, hogy az újmédiát, a számítógépes technológiák által létrejött eszközök, mint az álló-és mozgóképek, kamerák, iPod-ok, mobiltelefonok, videójátékok, internet, stb képezik. Az egy biztos, hogy az újmédia fogalma a digitalizáció által jelent meg és teljesedett ki és terjedt el szélesebb körökben. (Forgó, 2013:34).

Az újmédia már egyre több szakterületen használatos a mindennapi élet részeként. Használatos a művészetben, a kommunikáció- és médiatudományban, a nyelvészetben. A pedagógus szakmában, az iskolákban még nincs elterjedt kultusz az újmédiának és eszközeinek, bár nagyon alacsony arányban már egyes iskolákban előfordul a táblagépek

vagy az e-bookok alkalmazása. Azonban az egyre több újítást és modernizációt hozó 21 század és a fiatalabb generációk már egyre inkább megkövetelik azt, hogy az iskolákban is érzékelhető újításokat eszközöljenek és használják az újmédia adta lehetőségeket. Az újítások pedig a tanatóktól is újszerű gondolkodást, készségeket és megoldásokat fog megkövetelni. (Forgó, 2013:35).

II.1. A médiakörnyezet ma

Ahhoz, hogy egy átláthatóbb képet kapjunk a médiakörnyezet fogalmáról, tudnunk kell, hogy milyen korszakokra bomlik a médiakörnyezet. Ehhez szükséges, hogy ismerjük a modern-, posztmodern- és késő modern médiakörnyezet (kmm) fogalmát.

A modern médiakörnyezet középpontjában az őstelevízió állt, ezen keresztül informálódtak az emberek, az őstelevízió által sugárzott tartalom általában központilag, tehát a kormány által szabályozott volt és csak az általuk jónak látott politikai és kulturális tartalmakat adták le. Ezt váltotta fel a posztmodern médiakörnyezet, amelyben a neotelevízió vagy kereskedelmi televízió sugározta a tartalmakat, amelyek könnyen érthetők, szórakoztatóak és népszerűek (populáris) voltak (Myat, 2010:n. o.).

Végezetül a késő modern médiakörnyezet, amely a téma szempontjából fontos. A késő modern médiakörnyezet a mai 21 század médiáját jelöli, a médiafelhasználókat körülvevő komplex, összetett médiakörnyezetet, amely mintegy tárként működik, amely összegyűjti a társadalmi és kulturális környezet tapasztalatait és a felhasználók elé tárja azt. „Meghatároz egy jellemző technológiai és társadalmi környezetet, illetve médiahasználati stratégiákat a jelentés- és az identitáskonstruáló médiahasználó számára.” A késő modern médiakörnyezet tehát a mai médiát foglalja magába, élén a közösségi médiával. A késő modern médiakörnyezet abban is különbözik az előzőktől, hogy a tartalom befogadók már nem csak befogadók, hanem tartalomgyártók és tartalommegosztók, aktív és tudatos médiafelhasználók (Myat, 2016:21-23).

A közösségi média (angol kifejezéssel social media) a médiafelhasználók által használt online közösségi színterekre utal, mint például a Facebook, Twitter, stb, amelyeknek központi eleme a közösség, tehát a médiafelhasználók hálózati közösségekbe való szerveződése (Myat, 2016:23). A közösségi média az internet első generációjában azonban nem volt „közösségi”, ugyanis a Web 1.0 korszakában az internetes tartalmak - abban az esetben, ha nem voltak szervereink vagy nem tudtunk HTML kódban programozni - , akkor csak olvashatóak voltak számunkra. Azonban a Web 2.0, vagyis az internet második generációjának megjelenésével már nem jelent nehézséget, hogy

kapcsolatba lépünk barátsíkkal, családtagjainkkal akár üzenetváltás akár, videóhívás formájában a Facebook vagy Skype és egyéb közösségi oldalak segítségével. Az Instagramon például lehetőség van arra, hogy Live, azaz élő adást indítsunk, a követőink kommentet tudnak írni ami azonnal megjelenik nekünk és válaszolni tudunk rá, sőt akár mások is becsatlakozhatnak az élőadásba. Tehát a Web 2.0 megjelenése, ahogy az első fejezetben is írtam a kétirányú kommunikációt tette lehetővé és ledarált a korábbi egyirányú kommunikációt. Ma már pár kattintással saját weboldalt és közösségi felületeket hozhatunk létre, ahová feltölthetjük saját tartalmainkat. A közösségi média körébe tartozik a Google és annak felületén közzétett tartalmak, a Youtube, a Facebook, Instagram, Twitter, blogok, wikik, stb. Ezek az oldalak pedig, elmondhatjuk, hogy beépültek a mindennapjainkba, használjuk a munkához, tanuláshoz, oktatáshoz, kikapcsolódás gyanánt is használjuk valamint építjük a közösségi oldalainkat és az ott folytatott közösségi életünket. A közösségi média felületein mindenki megtalálja a saját ízlésének és érdeklődésének megfelelő tartalmakat (Poore, 2015:31-32).

II.2. Az IKT fogalma és felhasználhatósága az óvodában.

A kommunikáció megváltozásával és az élet egyes momentumainak a változásával, amely a digitalizáció és a modern technológia térnyerésének hozadéka és eredménye, egyre fontosabbá vált és egyre elterjedtebb lett az IKT hárombetűs rövidítés. Az IKT az Információs és Kommunikációs Technológiák rövidítése. Az IKT szinte az élet minden területén jelen van már, így az oktatásban, az óvodákban is, ezért tartom fontosnak ismertetni magát a fogalmat.

Mint ahogy sok kifejezés meghatározása esetében találkozunk azzal, hogy nincs egységes meghatározása, ez az IKT esetében is megjelenik a szakirodalomban. Úgy tudnám összefoglalni a meghatározását, hogy az IKT olyan eszközöket, technológiákat, tehát olyan újító és modern folyamatokat foglal magába, amelyek által az információközlés és a kommunikáció közlés valamint az adatok áramlása, felfogása, feldolgozása sokkal gyorsabban és gördülékenyebben megy végbe (Lengyel et. al, 2015:11).

Az IKT fogalmával kapcsolatban mindenkinek más kép él a fejében arról, hogy mire is szolgál pontosan. Valaki eszközként tartja számon, valaki szervezési technikaként, van, aki az internetet magát tekinti annak, hiszen ott valósul meg az információcsere és a kommunikáció a legnagyobb mértékben. Azonban abban megállapodhatunk, hogy különösebb megfogalmazás és magyarázatok nélkül is van mindenkinek egy erről alkotott

képe és felfogása, elképzelése. A modern kor társadalma már ebben él, ebbe születik, aki pedig nem, az belerázódik, ezért már nagyon gyakran nem szorul magyarázatra mi is az az IKT. Az IKT jellemzője, hogy lehetővé teszi a könnyed és egyszerű kommunikációt és információáramlást, eszközök révén. Elsősorban azonban amiről a legismertebb a fogalom, az maga az eszközfelhozatala. Konkrét eszközök jutnak eszünkbe, amiken keresztül megvalósul a kommunikáció és információcsere (Lengyelne et. al, 2015:12).

Néhány ezek közül az eszközök közül az eszközök közül:

- Okostelefon,
- Tablet, i-Pad,
- Prezentálásra, bemutatásra alkalmas eszközök: laptop, projektor, hangfal, erősítő, DVD, VHS, stb,
- Interaktív tábla
- Interaktív asztal
- Érintőképernyős táblagép
- Felvételkedzésre alkalmas eszközök: Fényképezőgép, kamera.

Napjainkban az IKT már az életnek szinte minden területét áthatja, nem tudnánk elképzelni nélküle az életünket, azonban az óvodákban még nem olyan elterjedt ezen technológiák és eszközök használata. Azonban amellet nem lehet elmenni, hogy a gyermekek már óvodáskorban is aktív használói a modern és IKT eszközöknek (Fáyne et. al, 2016:93).

Minden óvodában jelen van valamilyen mértékben az IKT, egyes óvodákban kevésbé, másokban nagyobb mértékben. Az IKT széleskörű bevonása az óvodai nevelés-fejlesztés-oktatás programjába azonban nem csak a megvalósítás mikéntjét veti fel, hanem számos más kérdést is. Nikolopoulou például úgy véli, hogy napjaink gyorsan fejlődő és egyre modernizálódó társadalmában már nem lehet kérdés az IKT bevonása az óvodai életbe, azonban mielőtt ez megtörténne, figyelembe kell venni azt is, hogy a bevont eszközök és tevékenységek amelyek, ezen folyamathoz kapcsolódnak, ténylegesen a gyerekek fejlesztését és tapasztalataik bővítését szolgálják. Ez maga az alapvető kérdése is, az óvodai IKT használatnak. Ennek megítéléséhez az óvónő felkészültsége és tudása szükséges. Ennek érdekében manapság már nem ritka, hogy aki óvónőnek tanul, azok általában már külön tantárgyak keretén belül tanulják, hogyan és miként kell ezeket az eszközöket a megfelelő módon használni az adott életkorú gyerekek esetében. Más kérdés az is, hogy nem túl bonyolult-e ezen eszközök használata vagy felhasználása az óvodában

és gyerekek körében. Tudhatjuk, hogy a számítógép használata, amihez billentyűzet és eger is van, igényel némi háttértudást ahhoz, hogy egy gyerek használni tudja, ezt általában el kell nekik magyarázni valamint ezek használata kötött is, hiszen nem hordozható eszközökről van szó. Ezért óvodáskorú gyerekek esetében általában az érintőképernyős eszközökön való szemléltetés az ésszerűbb és a praktikusabb (Fáyiné et. al, 2016:91-93).

Az modern és IKT technológiák manapság már egyre inkább a gyermekek fő tapasztalatszerzési forrásaivá válnak. Manapság már azzal szembesülhetünk, hogy a legkisebbeknek, az óvodásoknak is érdeklődnek és előszeretettel fedezik fel és használják is a modern technikai eszközöket és azok által fellelhető tartalmakat. Már az 2-3 évesek, sőt az ennél kisebbek is tudják használni az okostelefonokat és a különböző táblagépeket (Hódi et. al, 2019:22-23).

Az IKT eszközök használatának egyre nagyobb térhódítása már megakadályozhatatlan, ezért arra kell törekednünk nekünk, óvodapedagógusoknak és leendő óvodapedagógusoknak, hogy ezen eszközöket a gyermekek széleskörű fejlesztésére használjuk fel. Vannak, akik amellet érvelnek, hogy ebben a korai életévben még a gyerekeket védeni és távol tartani kell ezen eszközöktől valamint az internet világától. Azonban sokan nézik inkább már a jó és a pozitív dolgokra fordítható oldalát ennek a témának. Be kell látnunk ugyanis, hogy napjaink gyerekeit, akiket gyakran digitális bennszülöttekként is emlegetnek, már jobban tudjuk motiválni és a figyelmüket fenntartani egy számítógépes tevékenység vagy egy bármilyen más digitális technikai eszközön végzett tevékenység által (Pasaréti, 2009:76).

Az érintőképernyős eszközök megjelenésével már arra sincs szükség írás-olvasás elsajátítására, hiszen a tableteken, telefonokon az ikonokra rákattintva is gördülékenyen tájékozódnak a digitális médiumok világában a legkisebbek is, így az óvodások, sőt akár az annál kisebbek is (Andok, 2019:420). Ilyen módon az IKT eszközök fogalma már nem csak a számítógépekre, hanem ezekre a modern újkori készülékekre is kiterjed. Ahogy fentebb is említettem, ezeket az érintőképernyős eszközöket sokkal könnyebben is tudják használni a kisebb gyerekek, mint a számítógépeket. Azonban saját tapasztalataim szerint a kisgyerekek már minden ilyen modern eszköz iránt nagy érdeklődést mutatnak és bármelyiket könnyedén és hamar megtanulják használni. A nővérem kislánya, amikor épp, hogy fél éves volt, már jobban érdeklődött az okostelefon és a TV távirányítója, mint bármelyik színes csörgő iránt. Mivel ennyire kis kortól jelen vannak a gyerekek életében ezek az eszközök, teret kell biztosítanunk a biztonságos használatukra már az óvodában is. Először tökéletesen megfelel ezen eszközök használatának a gyakorlására, ha játék

telefonokkal és játék számítógépekkel helyettesítjük a valódi eszközöket, hiszen már ilyen játéktárgyak is könnyedén beszerezhetők manapság. Ezek az eszközök megfelelőek a gyermekek életkorának és testi fejlettségüknek is, hiszen jól illeszkednek a kicsik kezébe (Fáyné et. al, 2016:101). Egyre nagyobb hangot kap az is, hogy az IKT eszközök használatát már egészen kicsi kortól el lehet kezdeni tanítani és, hogy mennyi minden fejleszhető általa. Elsősorban a gyermekek széleskörű ismeretet szereznek és jól tájékozódnak majd ezen eszközök használata terén. Később, amikor már használni tudják azokat, akkor több különböző terület és a gyermek kompetenciáinak fejlesztésére is felhasználhatjuk az IKT eszközöket. Például fejleszhetőek általuk a kognitív készségek, matematikai, nyelvi, gondolkodási képességek és a memória is. Ezeken kívül remek eszköz a modern technológia a gyermek motiválására, valamint tág lehetőségek nyílnak az egyéni munka mellett arra is, hogy a gyerekek együttesen dolgozzanak valamin, például játszhatnak fejlesztő internetes játékokat. Az ok, amiért ezt a munkaformát kevésbé alkalmazzák az óvodákban, az az, hogy az óvodapedagógusoknak nincs elég képzettségük az IKT eszközök használata terén valamint a nagy létszámú csoportok, illetve az eszközhány (Fáyné et. al, 2016:102).

A különböző eszközökön kívül, számos fejlesztő internetes oldal is van, amelyeket iskoláskorúak számára ír a szakirodalom, azonban óvodások esetében is kitűnően alkalmazható. Ezeknek a lényege, hogy akár otthonról a szülők segítségével is könnyed kis játékok által fejleszhetjük a gyerekeket. Ilyen többek között a LearningApps, ahol regisztráció után létre tudunk hozni különböző tankockákat, amelyeket a gyerekek feladatokat tudnak elvégezni. Annyi a hátránya, hogy a feladatokat nem lehet újra generálni, csak azokat lehet elvégezni, amiket megadtunk a tankockákon. Ehhez hasonló az Okos Doboz oldal annyi különbséggel, hogy itt van lehetőség a feladatok újra generálására. Az elsajátított anyag begyakorlására alkalmas, valamint arra, hogy felmérjük a gyerekekben mennyire rögzült a tudnivaló. Idegennyelv elsajátításra és gyakorlásra alkalmas a Quizlet oldal, ahol játékosan tanulhatnak a gyerekek. Az oldal angol, azonban szülői segítségre mindenképp szüksége van a gyerekeknek ezeknek az oldalaknak a használatánál. Vannak még az úgynevezett Smart táblák, amelyeknek a kiegészítője a Smart NoteBook program, amellyel egyszerűen létrehozhatunk játékokat (Schmidt, 2019:149-150).

Az IKT eszközök használata ebben az életkorban még fél és 1 óra között az ideális, tovább nem érdemes a gyereket terhelni ezzel, hiszen olyan sokáig a figyelmüket is nehéz lekötöni, valamint, ha erőltetjük, akkor elvesztik az érdeklődést és a motivációt iránta. Amennyiben a

gyermek úgy érzi nincs kedve már a foglalkozáshoz vagy esetleg mi is látjuk, hogy fáradt, akkor hagyjuk, hogy befejezze. Egyébként sem az a cél, hogy az ebben az életkorban fontos tevékenységek, mint a játék, társas kapcsolatok, evés, pihenés, háttérbe szoruljanak az IKT eszközök használata miatt (Pócsik, 2015:145).

Összességében az IKT eszközök integrálása az óvodai élet mindennapjaiba, még mindig gyerekcipőben jár, hiába van számos előnye és fejlesztő hatása. Annak ellenére, hogy a világ milyen gyorsan fejlődik ilyen tekintetben, az óvodákban még mindig próbálják háttérbe szorítani az IKT és internet használatát, pedig nyilvánvaló, hogy ez elkerülhetetlen, hiszen a mai gyerekek mindennapjainak szerves részét képezi az internet és a modern technológiai eszközök használata is.

II.3. Az IKT és a média jelenléte az óvodáskorú gyermekek életében

Mint ahogyan azt az általam tanulmányozott szakirodalmak mindegyike leírja, már a legkisebb gyermekek életében is jelen van az okostelefon, a különböző modern technológiai eszközök és az internet használata akár közvetett akár közvetlen módon. Ebben a rövidke alfejezetben ki szeretnék térni rá, hogy milyen mértékben és, hogyan van jelen a gyermekek életében az IKT és a média, azon belül az internet világa. Valamint kitérek az esetleges veszélyekre is, amelyeket az IKT és az internet hordoz magában a gyerekekre nézve.

Digitális bennszülöttek, valószínűleg sokak számára ismerős már ez a kifejezés. Ezt a kifejezést a mai óvodásokra és tinédzser gyerekekre használják, beletartozik a Z-, Y-, és Alfa-generáció. A Z- és Y-generáció 1995 és 2010 között születtek, az Alfa pedig már 2010-ben vagy utána. Ezekre a generációkra jellemző, hogy beleszülettek a digitális eszközök szötte világba, tehát számukra természetes ezen modern eszközök és az internet mindennapos és profi módon való használata. Folyamatos ingerekre van szükségük, amelyet a modern technológiai vívmányok adnak számukra. Természetesnek veszik, hogy minden információ elérhető az interneten, csak be kell kapcsolni a telefont vagy a laptopot, táblagépet és máris lehet játszani, zenét hallgatni, barátokkal beszélgetni (Nagy, 2014:9).

Az én témám szempontjából az Alfa-generáció IKT és médiahasználata a lényeges. Ez a generáció nagyrészen a mostani óvodásokat és a kisiskolásokat foglalja magába, akiket új nemzedékként említ a szakirodalom. Jellemző rájuk, hogy az életüket nagymértékben áthatja az online világ és a modern technológia vívmányai. Egészen kiskorban megtanulják már az internet, a modern digitális eszközök működését és kezelését. Valószínűsíthető, hogy a Z-generáció tulajdonságaival fognak rendelkezni, tehát

nyitottak lesznek az újdonságok iránt, nagy szerepet fog kapni az életükben a mindenáron történő önmegvalósítás és céljaik elérése érdekében mindent elkövető magatartás. Mivel az online tér határok nélküli terepet ad számukra, ezért jellemzően sok ismerettel rendelkeznek a világról, könnyen elsajátítanak nyelveket is ez által, tehát az estükben már szinte elvárás lesz, hogy legalább 2-3 nyelvet tudjanak. Úgynevezett multikulturális generáció lesznek. Ebben az életkorban (óvodás és bölcsődés) tapasztalataik másik része még a családi, óvodai és bölcsődei közegből származnak, amely által keveredhet a való életben és az online térben szerzett tudás, ami feszültséget és agressziót válthat ki, ezzel párhuzamosan pedig a kételyek miatt egy elszigeteltebb és csendesebb magatartásformát eredményez, ezért őket gyakran nevezik „új csendes” generációnak is (Pócsik, 2015:140-141).

Megfigyelhető az is, hogy milyen ellentétek húzódnak az idősebb és fiatalabb generációk között a modernizációnak köszönhetően. Megváltozott az információszerzés és a tanulás mente, míg egy idősebb a bővebb információk megszerzése érdekében a könyvtárba megy vagy fellapoz egy kézikönyvet, addig egy kisgyerek vagy egy tini csak beírja a Google-be azt, amire kíváncsi és máris információk tömkelegéhez jut hozzá néhány kattintással. Egy idősebb ember számára, például pedagógusok számára teljesen életidegen, hogyan tudnak a fiatalok, a gyerekek úgy tanulni vagy koncentrálni bármire, ha mellette zenét hallgatnak, TV-t néznek, vagy közben néha-néha a világhálót böngészik egy pici szünet gyanánt (Nagy, 2014:9-10). A közös nevező abban rejlik, hogyha megértjük, hogy a modern kor gyermekei esetében már nem alkalmazhatóak ugyanazok a nevelő-oktató sémák és modellek, amelyek a régi időkben, hiszen a modern kor olyan újításokat hozott magával, amelyek új gondolkodásmódot is igényelnek a pedagógusok és szülők, valamint minden felnőtt részéről egyaránt, akik gyermekekkel foglalkoznak (Pócsik, 2015:141-142).

Nézzük először azt, hogy hogyan és milyen módon és milyen eszközökkel kerülnek kapcsolatba a gyermekek legelőször és legközvetlenebbül. Legelőször a gyermekek kétségkívül a televízió képernyőjével találják szemben magukat. A televízió egy tömegkommunikációs eszköz, tehát nem IKT és nem is annyira modern, de nagy szerepe van a gyermekek életében, hiszen ezek is médiatartalmakat sugároznak a gyermekeknek és ez is egy médiaszocializációs közeget biztosít. Legfőképpen a gyermekek meséket, animációs műsorokat néznek a TV-ben, tehát koruknak lényegében megfelelő tartalmakat, azonban, ha a szülő nem körültekintő, óvhatatlanul láthat olyan műsorokat is, amelyek nem

gyerekeknek valók, például erőszakos filmeket, vagy egyéb más műsorokat (Antalóczy et. al, 2012:143-147).

Egy másik, szintén fontos dolog a televízióval kapcsolatban, hogy a kisgyermek gyakran nem tudja megkülönböztetni, hogy az, amit a televízióban látnak valóságos e vagy sem. Csak valamikor 5 éves kor tájékán kezdik el felfogni, hogy a televízióban látott dolgok között vannak valós és valótlan dolgok, a látottakat a gyermek a játécai során fel is dolgozza. Ezért hangsúlyos a szülők felelőssége a gyermek TV nézését illetően. Javasolják, hogy a gyermek a szülővel együtt nézze a TV-t vagy, ha erre nincs is mindig lehetőség, akkor valamilyen módon korlátozza a TV készülék irányíthatóságát, felügyelje milyen műsorokat néz a gyermeke. Emellett a TV-ben látottak feldolgozásában is szerepet kaphat a szülő, hiszen megbeszélheti gyermekével a megtekintett műsor tartalmát (Molnár, 2019:17-18). A megtekintett és hallott műsorok, mesék megbeszélése elősegíti a gyermek kognitív képességeinek, gondolkodásának, képzeletének és valóságérzetének fejlesztését. Minden médiával kapcsolatos élmény és hatás hozzájárul a kisgyermek műveltségéhez. A legfontosabb, hogy minden médiával kapcsolatos tevékenység a gyermek értelmi és mentális fejlettségi szintjének megfelelően (Molnár, 2010:59-60).

A másik nagy színtere a médiaszocializációnak az az internet és a hozzá kapcsolódó eszköz a számítógép. A számítógép alkalmazása az óvodás gyermekek körében szintén nem újkeletű, rengeteg pozitív és negatív hatása ismert. Rengeteg féle képpen meg lehet ismertetni a gyermekeket a számítógéppel és az internettel, például különböző képességfejlesztő játékok játszásával. Azonban fontos, hogy olyan szoftvereket kell választanunk, amelyek a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelnek, és ki kell szűrni azokat, amelyek öncélúak, illetve pedagógiai és fejlesztő szempontból haszontalanok. Fontos az is, hogy a számítógép és az internet ne váljon a gyermek ismeret és tapasztalatszerzésének elsődleges forrásává és ne helyettesítsék a valódi játékot a különböző online és számítógépes játékok. A gyermekek fejlesztése szempontjából ebben a korban az internet és a számítógép ismeretközlő és kommunikációs funkcióját kell felhasználnunk, nem pedig szórakoztató és figyelemelterelő funkcióját (Molnár, 2019:17).

Óvodáskorban még nem gyakori, hogy a gyermek saját közösségi médiás profillal rendelkezzen, bár előfordulnak egyéni esetek. Általában ők úgy vannak jelen a közösségi médiában, hogy Youtube-on néznek videókat, ott követik kedvenc videósaikat, esetleg a Facebookon videókat, képeket néznek a szülők jelenlétében. A legáltalánosabb, hogy különböző videóchatelésre vagy wifi-támogatott hívások indítására is használható alkalmazásokat használnak, amelyeken keresztül a szüleikkel vagy csoporttársaikkal,

barátaikkal, rokonaikkal beszélgetnek. Mivel még írni nem tudnak általában ebben a korban, ezért gyakori, hogy képeket vagy matricákat küldözgetnek családtagjaiknak, barátaiknak.

Szó esett a TV-ről, a Youtube-ról, úgy gondolom fontos megemlítenem ennek a két különböző információközvetítő eszköznek a hasonlóságát, mégpedig a reklámokat. Kérdezhetnénk, hogy mi köze van a reklámoknak a gyerekekhez, sajnos nagyon is sok. A reklámok jelen vannak úgy a televíziós műsorok szüneteiben, mint a Youtube videók megszakításaként is találkozunk reklámokkal. Kósa Éva és Vajda Zsuzsa szerint a reklámok, korunk leghatásosabb és legbiztosabb meggyőző és befolyásoló eszközei. Ennek a befolyásoló erőnek pedig leginkább a gyerekek esnek a csapdájába. Rengetegszer előfordul, hogy a gyerekek a reklámokban látnak valamit ami megtetszik nekik, akár játék, akár más termék, azt követően pedig hevesen igyekeznek elérni a szüleiknél, hogy megkaphassák az áhított terméket. Sokszor heves hiszti kíséretében is, de mindent bevetnek annak érdekében, hogy elérjék a céljuk és pont ezt használják ki a reklámkészítők. Ezért gyártanak már kifejezetten gyerekeknek is szóló reklámokat, ahol színes, kecsegtető csomagolásba burkolva fogják meg a gyerekeket az adott termékkel. Ennek tekintetében, elég gyakori az ilyesfajta talajon kialakult konfliktus, akár szülő és szülő valamint gyerek és szülő között egyaránt (Molnár, 2010:60). A témával kapcsolatban Pine készített kutatást 2002-ben, melynek keretén belül 4-6 év közötti gyerekeket kérdeztek meg arról, hogy mennyit és mit néznek a TV-ben. Az eredmény azt mutatta, hogy azok a gyerekek, akik sokkal gyakrabban néztek televíziót azon belül pedig kereskedelmi csatornákat, sokkal több ajándékot kértek a Mikulástól és sokkal nagyobb volt az előfordulása annak is, hogy márkás dolgokat kértek, mint azoknál a gyerekeknél, akik ritkábban vagy egyáltalán nem néztek ilyen csatornákat. Az viszont nem nyert bizonyítást, hogy ugyanazokat a termékeket is kérték volna, mint amelyek a reklámokban is szerepeltek (Kásler, 2016:533).

Kétségtelenül nagy szerepet játszik a gyerekek médiahasználatában és médiafogyasztásában a szülői modell és szerepvállalás. A kisebbeket még csak-csak kontrollálják a szülők, a nagyobbakat már szinte egyáltalán. Pedig a tudatos médiahasználat kialakításában és a gyermekek védelme érdekében tanácsos lenne ellenőrizni gyermekeink mire keresnek rá, mit néznek meg akár az interneten akár a TV-ben, alkalmazni kellene a különböző szűrőprogramokat. Emellett a kisgyermekeknek szükségük van arra, hogy a szüleikkel meg tudják beszélni a média által szerzett tapasztalataikat, hiszen fiatal korukból adódóan rengeteg dolgot félreérthetnek (Nagy,

2013:176). Ez a felelősség és szerepvállalás természetesen nem csak a szülők, de a pedagógiai intézmények részéről is elvért lenne. Erre kínál lehetőséget a médiapedagógia vagy médianevelés, amely arra szolgál, hogy a gyermekeket már a legfiatalabb életévtől arra neveljük és tanítsuk, hogyan legyenek tudatos és megfontolt médiahasználók és fogyasztók. A médiapedagógia lehetőséget kell, hogy nyújtson az óvodákban és más pedagógiai intézményekben is arra, hogy a médiával kapcsolatos akár jó akár rossz tapasztalataikat, élményeiket kiadják magukból a gyermekek. Ezt a folyamatot különböző gyakorlatok segítségével valósítják meg, például bábozással, szerepjáték során, vagy akár úgy, hogy az élményeket játék keretein belül dolgozzák fel. A médiapedagógia lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek kifejezésre juttassák élményeiket, amelyeket a média által tapasztaltak meg, ezáltal beszélni is tudjanak róla és a pedagógus is képet kap arról, hogy milyen hiányosságokat kell pótolnia és mit kell még elmagyaráznia a gyermeknek a média világáról (Nagy, 2013: 176-177).

Fő feladat tehát a gyermekekkel foglalkozó felnőttek részéről, hogy lehetőséget biztosítsunk a gyermeknek médiaélményei és tapasztalatai kidolgozására és elmondására, megtanítsuk őket, hogyan használják a médiát értelmesen és felelősségteljesen. Ellenőrizzünk és korlátozzunk, fontos, hogy már kiskortól osszuk be az idejüket, hogy rögzüljön bennük a tudatos időbeosztás és ne pazaroljanak rengeteg időt felesleges internetezésre és televízió bámulásra. Természetesen ehhez elengedhetetlen az is, hogy maga a nevelő, a felnőtt megfelelően tudatos legyen, kiforrott ízlésvilága és példamutató viselkedése legyen ilyen téren (Molnár, 2010:60).

Manapság már az IKT eszközöket és a médiát bátran lehet szocializációs térnek nevezni, hiszen azáltal, hogy a szülőknek egyre kevesebb idejük van a gyermekükre és a minőségi együtt töltött időre, a gyerekek ezekkel az eszközökkel foglalják le magukat, ezeken nőnek fel. Gyakran megfigyelhető, hogy azok a gyermekek, akik viselkedészavarosnak vannak titulálva, mennyire jól értenek és jól tájékozódnak ezeknek az eszközöknek a világában. Nem hiába, hiszen minden idejüket ezzel töltik, mert a szüleiktől nem kapnak elég figyelmet (Pócsik, 2015:144-145).

III. A szociális média hatása az óvodáskorúak fejlődésére

Szakdolgozatom ezen fejezete a saját kutatásomat, annak körülményeit és eredményeit foglalja össze. Ebben a fejezetben találhatóak meg tehát azok az eredmények és válaszok, amelyek alapján következtetéseket tudunk levonni, hogyan is hat a legfiatalabb korosztályra a technológia és az újszerű életvitel, amelyet a technológiai fejlettség hozott magával.

III.1. A kutatás módszere és a mintaválasztás indoklása

A kutatásomat a kérdőíves kikérdezés módszerével végeztem, azon belül is online kérdőív formájában, amelyet a Google Űrlap segítségével készítettem el és tettem lehetővé a terjesztését. Ennek tekintetében a kutatás nem volt helyhez kötött, tehát bárhol, bármikor kitölthető volt, akár számítógépen, akár okostelefonon vagy bármilyen más okos eszközön keresztül. Mivel manapság már szinte mindenki rendelkezik valamilyen féle okos vagy IKT eszközzel, ezért gondoltam azt, hogy az online kérdőív sokkal gyorsabb és sokkal eredményesebb lehet. A válaszokat egy hónapon keresztül fogadtam, ezután kezdtem el az adatok összesítését és elemzését. A kutatást óvodapedagógusok körében végeztem, az ő válaszaikat vártam a kérdéseimre. Ennek indoka az, hogy úgy gondoltam az óvodapedagógusok tudnak számomra hiteles és szakszerű válaszokat adni a témában. Hiszen ők mindennap gyerekekkel foglalkoznak, ők tudják a legpontosabban megfigyelni a gyerekek fejlődését, viselkedését, szokásaikat. Tapasztalataik alapján meg tudják állapítani milyen hatást gyakorol az internet és IKT eszközök használata a gyerekekre. Véleményem szerint arra is az óvodapedagógusok tudnak megfelelő választ adni, hogyan lehet a gyerekek fejlesztésére felhasználni a modern kor adta lehetőségeket.

III.2. A kutatás célja, hipotézisei

Kutatásom célja, hogy szakemberek véleménye és tapasztalatai alapján megerősítsem saját feltételezéseimet és további következtetéseket vonjak le a téma kapcsán. Napjainkban egyre nagyobb teret kap az online és virtuális térben való létezés és élet, a fiatalabb generációk már ebbe bele születtek, de az idősebbek is egyre inkább függenek az internet és az okos- valamint modern IKT eszközöktől. Rengeteg kutatás szól arról, hogyan befolyásolja és milyen hatással van a tinédzserek, a fiatal felnőttek életére a közösségi média és az infokommunikációs technológia, viszont nem sok szó esik arról, hogy milyen

szerepet játszanak ezen eszközök a legkisebbek, az óvodások életében. Sokan úgy gondolják, ebben az életkorba nem használhatnák a gyerekek ezeket az eszközöket és távol kell őket tartani az internettől is, ily módon homokba dugva a fejüket a témával kapcsolatban. Pedig a valóság és a mindennapi élet tapasztalatai szerint az óvodáskorúak nem csak hogy használják az IKT eszközöket és az internetet, de nagy érdeklődést is mutatnak iránta. Otthon általában az IKT-eszközök és az internet használat iránti igényei ki is vannak elégítve a gyerekeknek, hiszen manapság már sok esetben az óvodások is rendelkeznek saját eszközökkel, viszont kérdés az, hogy mi az helyzet az óvodában. Kutatásom célja tehát feltárni azt, hogy az óvodai mindennapokban hogyan és milyen mértékben van jelen az IKT és a szociális média, azaz az internet használata a nevelő-fejlesztő munka során. Ezen kívül feltérképezni, hogy az óvodapedagógusok saját tapasztalataik alapján milyen negatív és pozitív hatásokat tudnak felsorakoztatni az IKT-eszközök és a szociális média óvodások körében történő használata mellett. Kutatásommal kapcsolatban hipotéziseket is megfogalmaztam. Hogy ezek bebizonyosodnak vagy sem, arra a részletes elemzés során térek ki.

Hipotéziseim:

H1: Az óvodapedagógusok is széleskörűen felhasználják az internet és a modern technológia adta lehetőségeket és eszközöket az oktató-nevelő munkájuk során.

H2: Az óvodapedagógusok egyre inkább kezdik előtérbe helyezni az internet és az IKT eszközök pozitív és hasznos hatásait, mint a negatívakat.

H3: Az óvodapedagógusok is belátják, hogy az IKT eszközök és az internet egyre nagyobb teret nyer az óvodások körében is.

H4: A pozitív hatások mellett még mindig ugyan olyan mennyiségű negatív hatást és ellenérvet is fel tudnak sorakoztatni.

III.3. A kutatás eredményei

A kutatási eredményeket tekintve elég szép eredményt sikerült elérni a kezdeti nehézségek ellenére. A végleges eredmény 64 kitöltést jelent. Eleninte nehezen jöttek a kitöltések, de a különböző internetes platformoknak köszönhetően sikerült több kitöltést összegyűjteni. A kérdőív 16 kérdést tartalmaz, ezek közül van olyan ami csak sima felelet választós kérdés volt, ahol csak jelölni kellett egy válaszlehetőséget vagy több választ is lehetett bejelölni és volt olyan is, amelyeknél saját választ kellett beírni. Ezeknek a kérdéseknek egyik része vonatkozik általános adatokra, mint nem, életkor, lakhely, végzettség. Egy része a munkakörülményekre, mint például munkaviszony időtartama, a csoport amit jelenleg

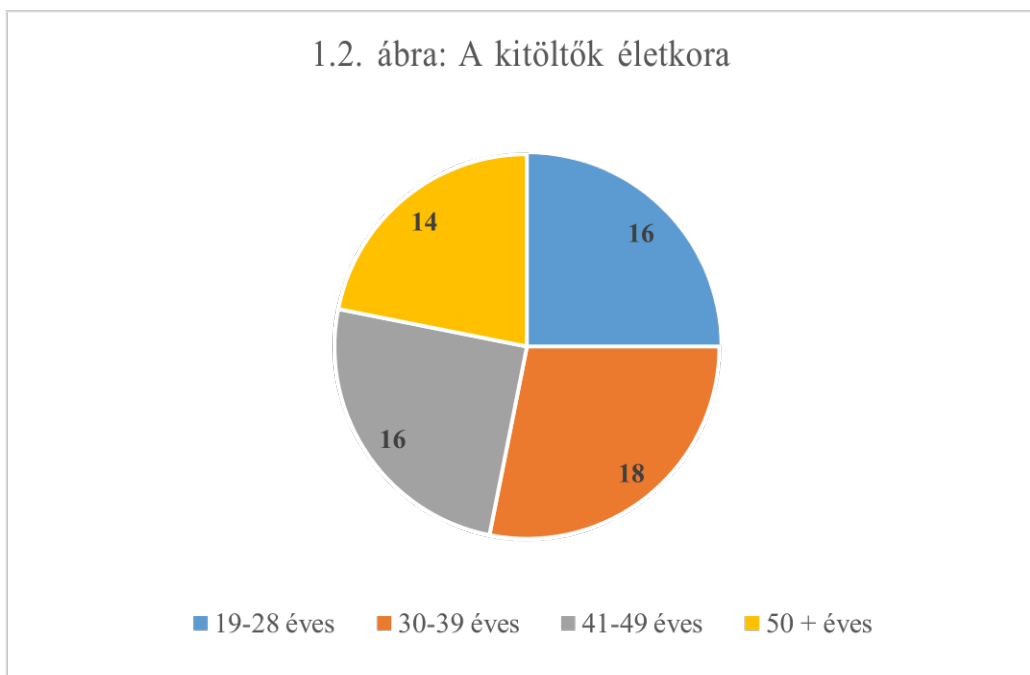
vezet, a munkahely IKT felszereltsége. Vannak arra vonatkozó kérdések, amelyek az IKT eszközök felhasználására vonatkoznak az óvodában és saját tapasztalatokra vonatkozó kérdések is, amelyek arra vonatkoznak, hogy az óvodapedagógusok milyen pozitív és negatív hatásait tudják kiemelni az IKT eszközök és a szociális média használatának. Ezen kérdésekre kapott válaszokat összegzem ebben az alfejezetben.

A legelső kérdés az a kitöltő óvodapedagógus nemét hivatott megállapítani. Ennek a kérdésnek az eredményei elég egyenlőtlenül oszlanak meg, de ez nem meglepő, sokkal inkább meglepő, hogy egy férfi is kitöltötte a kérdőívet, a másik 63 kitöltő mind nő.

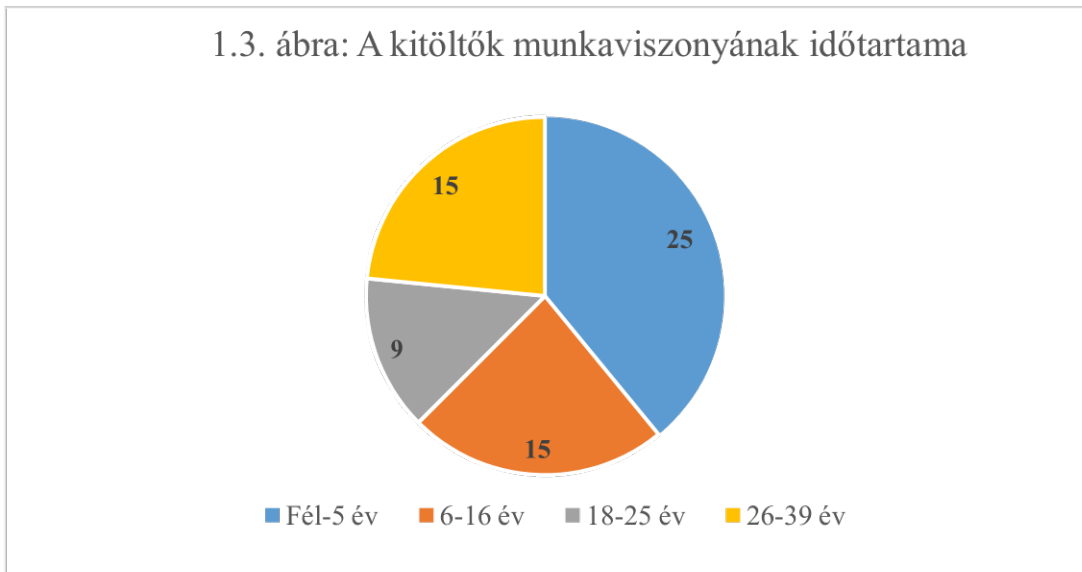
A második kérdésnél, ahol a válaszadó életkorára voltam kíváncsi, eléggé vegyes és változatos számokat kaptam. Az életkorát minden kitöltőnek egyénileg kellett beírnia, nem volt kategorizálva, azonban a diagramon a könnyebb átláthatóság kedvéért kategorizálva tüntettem fel. Az első kategória a 19-től 28 évesig terjedő életkor, ebbe 16 kitöltő tartozik, azon belül is: egy 19 éves, egy 20 éves, öt 21 éves, három 22 éves, kettő 25 éves, kettő 27 éves és szintén két 28 éves. A második kategória a 30-39 évesig terjedő, ebbe 18 kitöltő tartozik, azon belül: öt 30 éves, egy 32 éves, három 33 éves, kettő 35 éves, egy 36 éves, szintén kettő 37, 38 és 39 éves. A harmadik kategória a 41-49 évesig terjedő, ebbe 16 kitöltő tartozik, azon belül: két 41 éves, egy 42, három 43 és 45 éves, kettő 46, 47 és 48 éves, valamint egy 49 éves. Az 50 éven felüli kategória a negyedik és egyben utolsó, ebbe 14 kitöltő tartozik: hét 50 éves, egy 51 éves, kettő 52 és 53 éves, valamint szintén egy 56 és 58 éves.

1.2. ábra: A kitöltők életkora

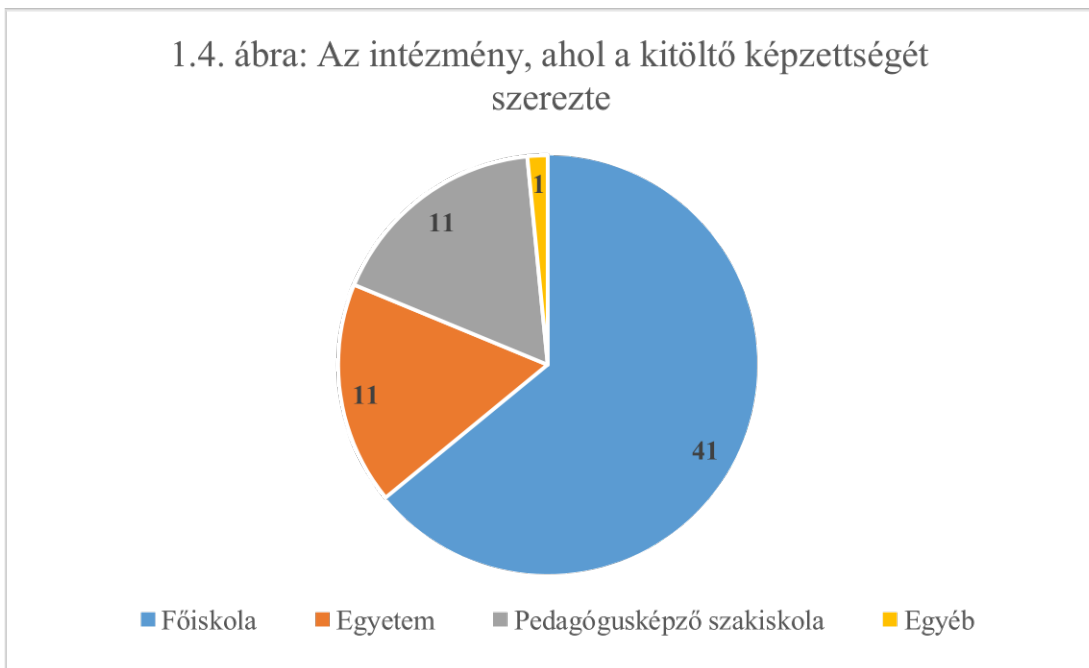
A harmadik kérdés a munkaviszony időtartamára vonatkozik, itt szintén saját maguknak kellett beírniuk a kitöltőknek az évet amióta óvodapedagógusként dolgoznak. Erre a kérdésre is változatos eredmények jöttek, amit szintén kategorizálva fogok a diagrammon feltüntetni. Az első kategóriába tartoznak azok, akiknek munkaviszonya fél és 5 éve tart, valamint aközött van. Ebben a kategóriában 25 kitöltő foglal helyet, azon belül: egy, aki fél éve, kettő, aki másfél éve, heten 1 éve, hárman 2 éve, hatan 3 éve, ketten 4 éve, négy, aki 5 éve dolgozik óvodapedagógusként. A második kategóriába 15 kitöltő tartozik, akik munkaviszonya 6 év és 16 éve tart, valamint aközött van. Ezen belül négy személy 6 éve, egy-egy 7 és 8 éve, szintén négy 10 éve, egy 11 éve és egy 15 éve, valamint hárman 16 éve dolgoznak óvodapedagógusként. A harmadik kategóriába 9 kitöltő tartozik, akik munkaviszonya 18 év és 25 év között van. Ezen a kategórián belül: egy-egy személy 18 és 19, valamint szintén egy-egy személy 20 és 22 éve dolgoznak óvodapedagógusként, ketten 23 éve, egy 24 éve és szintén két személy 25 éve. A negyedik kategóriába 15 kitöltő tartozik, akiknek a munkaviszonya 26 és 39 éve tart, valamint aközött van. Ezen belül: kettő, aki 26 éve, három 28 éve, négy 30 éve, kettő 31 éve, egy 32 éve, kettő 34 éve és szintén egy, aki 39 éve dolgozik óvodapedagógusként.

1.3. ábra: A kitöltők munkaviszonyának időtartama

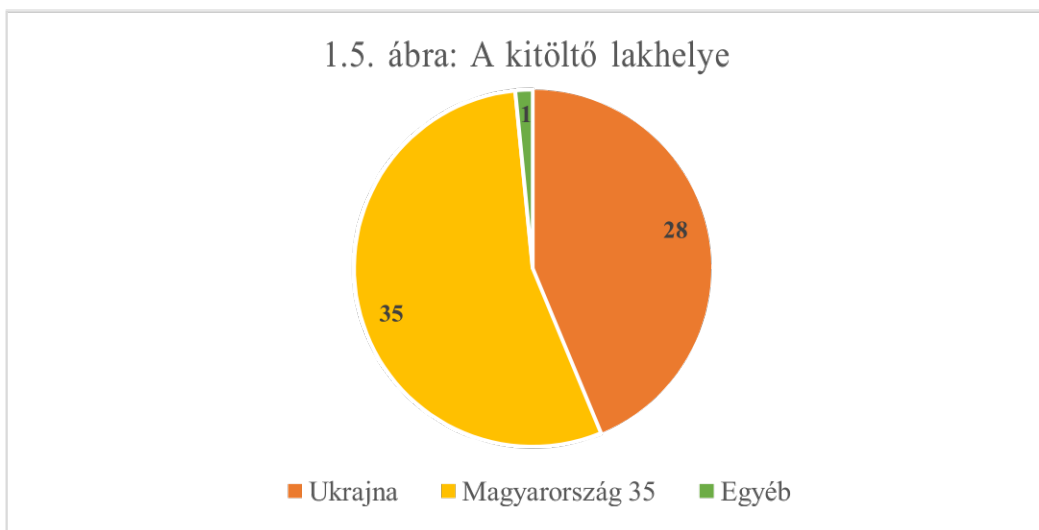
A negyedik kérdés arra vonatkozott, hogy milyen típusú intézményben szerezte meg az illető óvodapedagógus a képzettségét. A kitöltőnek négy választási lehetősége volt, amelyekből azt az egyet kellett bejelölnie, amelyik rá vonatkozik. Választható volt az Egyetem, Főiskola, Pedagógusképző szakiskola és volt egy Egyéb választási lehetőség is. A legtöbben, ami 41 kitöltőt jelent, főiskolán szereztek óvodapedagógusi képzettségüket, 11 személy egyetemen és 11 pedagógusképző szakiskolában, valamint 1 személy valamely egyéb felsőfokú vagy szakirányú oktatási intézményben.

1.4. ábra: Az intézmény, ahol a kitöltő képzettségét szerezte

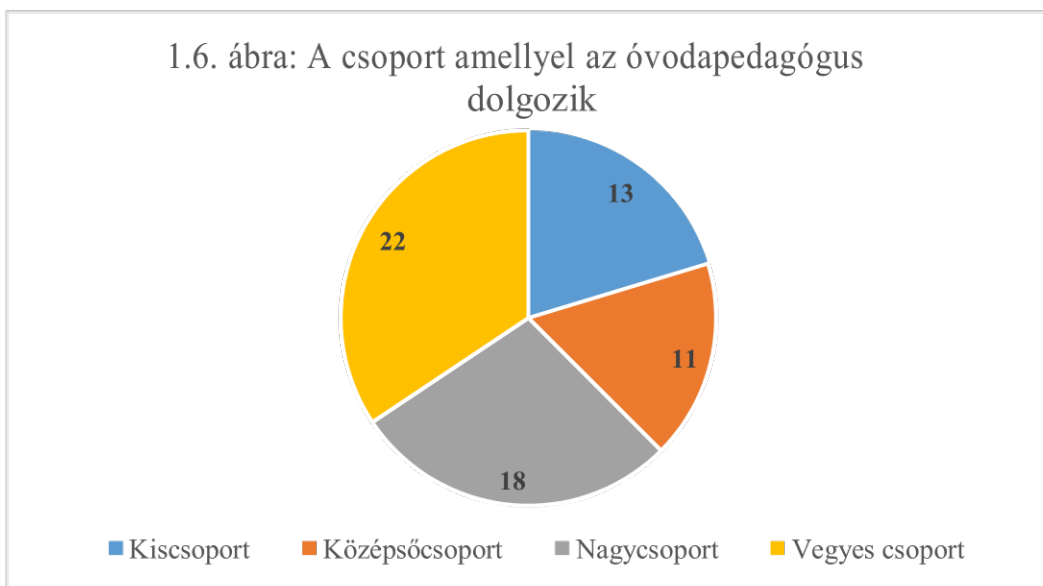

Az ötödik kérdésben arra kérdeztem rá, hogy a kitöltő hol dolgozik, itt az országot kellett bejelölnie. Úgy gondoltam, hogy az óvodapedagógus lakhelye alapján is következtetéseket tudok majd levonni vagy esetlegesen különbségeket megállapítani, ezért

vártam külföldi pedagógusok kitöltését is. A kitöltők három lehetőség, Ukrajna, Magyarország és egy Egyéb közül választhatták ki azt az országot, ahol ők élnek. Meglepően a Magyarországi óvodapedagógusok aktívabbak voltak, a legtöbb kitöltés, ami 35-öt jelent, onnan érkezett, 28-an Ukrainából és 1 egyéb másik országból is volt a többi kitöltő.

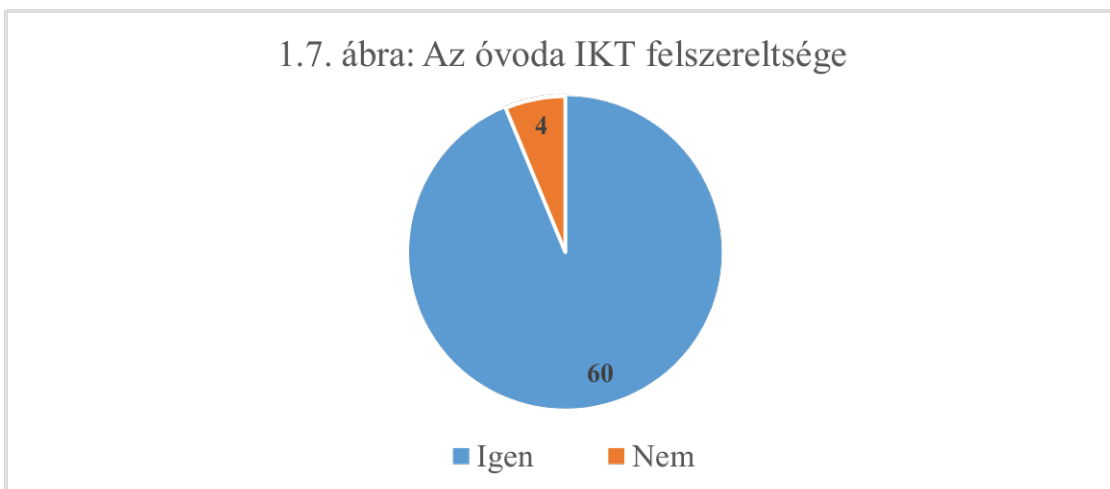

A hatodik kérdés arra vonatkozik, hogy milyen csoporttal dolgozik jelenleg a kitöltő óvodapedagógus. Itt a kitöltőnek 4 választási lehetőség közül kellett kiválasztania azt a csoporttípust, amelyikkel a kitöltés idején foglalkozik. Választható volt a Nagycsoport, a Középsőcsoport, Kiscsoport és a Vegyes csoport. A legtöbb kitöltő, ami 22-öt jelent, vegyes csoporttal foglalkozik. A második legnagyobb szám 18, nagycsoportot, 13-an kiscsoportot és 11-en középsőcsoportot vezetnek.

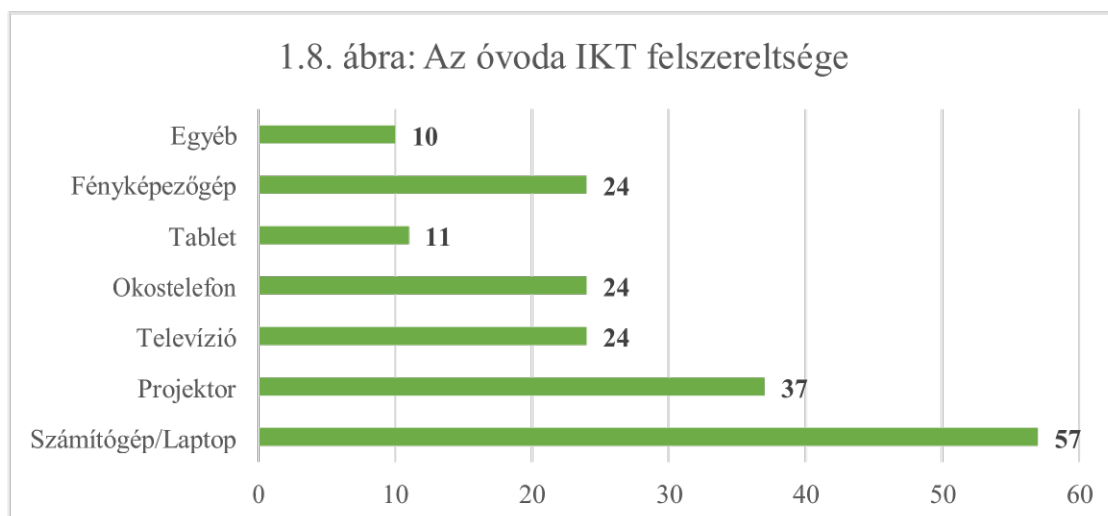

A hetedik kérdés már a témával kapcsolatos, nem általános kérdés. Arra kérdezek rá, hogy az óvoda, ahol a kitöltő óvodapedagógus dolgozik, rendelkezik-e IKT

eszközfelszereltséggel. Ebben a kérdésben csak az Igen és Nem válaszok közül kellett választani. A 64 válaszadóból a legtöbben 60-an Igennel, míg csak 4-en válaszoltak Nemmel.

A következő kérdés az előzőhöz kapcsolódik, csak itt már arra kellett választ adniuk a kitöltő óvodapedagógusoknak, hogy milyen IKT eszközök és felszerelés található az óvodában, ahol dolgoznak. Ennél a kérdésnél több dolgot is bejelölhettek a válaszadók, nem csak egyet. Többféle IKT eszköz is fel volt sorolva, többek között Számítógép/Laptop, Projektor, Televízió, Okostelefon, Tablet, Fényképezőgép és egy Egyéb választási lehetőséget is meghagytam. 57-en, szinte majdnem mindenki bejelölte, hogy van az óvodájukban számítógép és/vagy laptop, 37-en válaszolták azt, hogy van az óvodában projektor, 24-en bejelölték a televíziót is. 24-en bejelölték, hogy elérhető az okostelefon használat is az óvodában és 11-en azt, hogy az IKT felszerelés között található tablet is. Szintén 24-en jelölték be a fényképezőgépet és 10-en jelölték be azt, hogy a fent említettekén kívül, vagy esetleg azok helyett egyéb más IKT eszközfelszereltséggel rendelkezik az óvoda, ahol dolgoznak.

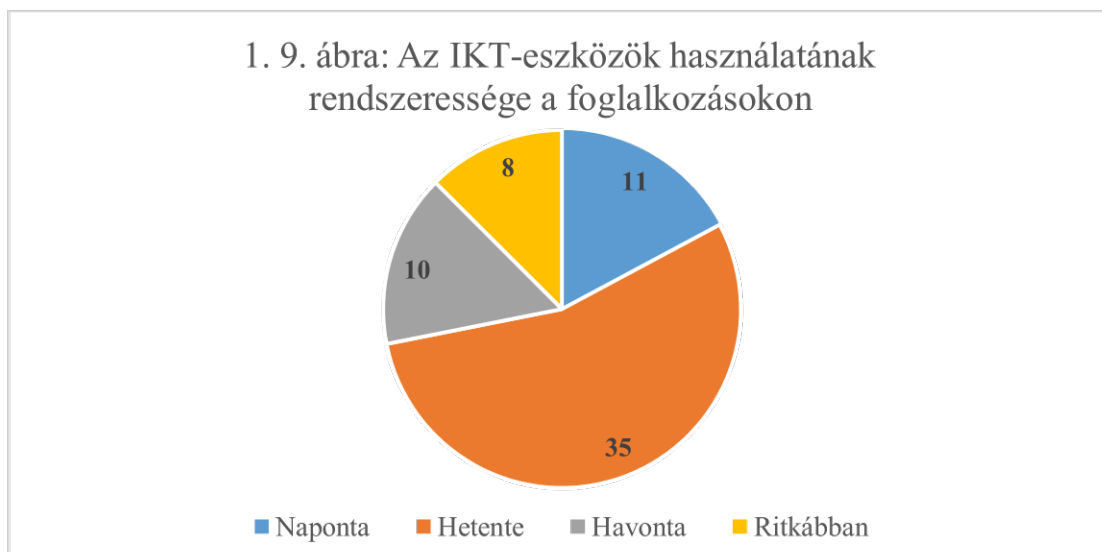

A kilencedik kérdés arra vonatkozott, hogy az óvodapedagógusok konkrétan milyen foglalkozáson használják az IKT eszközöket és az internetes oldalakat. Ez egy saját választ igénylő kérdés volt, tehát minden kitöltőnek saját maga kellett beírni a választ. Nagyon változatos válaszok jöttek, a legtöbben nem csak egy, hanem több foglalkozást is írtak, amin használják ezen eszközöket. Ettől függetlenül természetesen volt olyan foglalkozás, amelyik többször is szerepelt a válaszok között. A legtöbbször, 24-szer szerepelt a kitöltők válaszaiban az ének-zenefoglalkozás. Tizenegy válaszban szerepelt a környezetismereti foglalkozás és szintén 13 válaszban az irodalomfoglalkozás, azon belül pedig különböző irodalmi tevékenységek, de erre külön kérdésben térek majd ki. Szintén 11 válaszadó írta a külső világ tevékeny megismerése foglalkozást valamint 4-en a természetismereti foglalkozást is. Ketten írták a beszédfejlesztés és egy-egy az anyanyelvi és hangtanfejlesztési foglalkozásokat. Három válasznál szerepelt az, hogy bármelyik kötött és kötetlen foglalkozáson, ketten írták azt, hogy csak kötött és szintén ketten, hogy csak kötetlen foglalkozáson használják az IKT eszközöket és internetes oldalak tartalmait. Négy válaszadó felsorolásában szerepelt a tornafoglalkozás is és kettőnél a mozgás illetve egy-egy válasznál az énekes játék és a tánc. Öten írták a vizuális foglalkozásokat és egy válaszadó fogalmazott úgy, hogy művészeti foglalkozáson használja ezeket az eszközöket. Ezen kívül ketten írták azt, hogy valamilyen ünnepségre való készülődésnél vagy kirándulásnál használják. Szintén öten írták a matematika foglalkozást, egy az egészségvédelmi foglalkozást, egy a népismeretit, egy válaszadó írta azt, hogy különböző projektekhez használja. Volt egy válaszadó, aki azt írta, hogy olyan napokon használja, amikor pont a médiával foglalkoznak. Hatan írták azt, hogy bármilyen foglalkozáson felhasználják ezeket az eszközöket és egy, aki azt válaszolta, hogy „Amikor a foglalkozás úgy kívánja”. Egy válaszadó írta azt, hogy oktató és tájékoztató jellegű foglalkozásokon használja, egy válaszadó írta, hogy nem használja semmilyen foglalkozáson, egy írta azt, hogy egyéni fejlesztés alkalmával használja, valamint három válasznál szerepelt, hogy változó az, hogy mikor milyen foglalkozásokon használják.

A tizedik kérdés arra vonatkozik, hogy a kitöltő óvodapedagógus milyen gyakorisággal használja az IKT eszközöket és az internetes oldalakat a foglalkozások során. Ez a kérdés egy egyszerű feleletválasztós volt, négy választási lehetőséggel. Választható volt, az, hogy Naponta használja, Hetente, Havonta vagy, hogy ezeknél is Ritkábban. A legtöbb válaszadó, 35 azt jelölte, hogy heti rendszerességgel használja ezeket az eszközöket, 11-en azt, hogy napi rendszerességgel, 10-en azt, hogy csak havi rendszerességgel és csupán 8-an azt, hogy ennél is ritkábban.

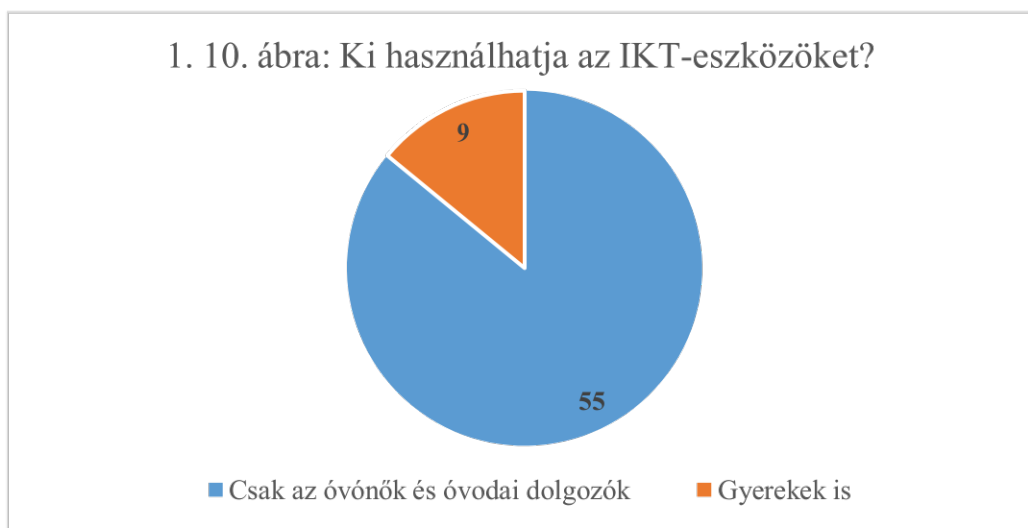
1. 9. ábra: Az IKT-eszközök használatának rendszeressége a foglalkozásokon

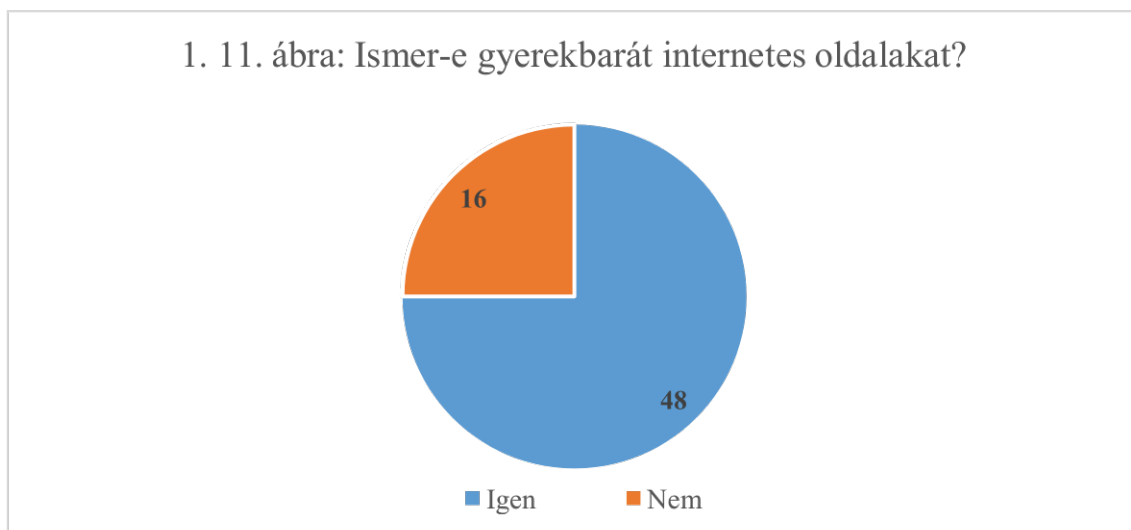
A tizenegyedik kérdésben azt kellett a válaszadó óvodapedagógusnak megválaszolnia, hogy milye egy adott foglalkozáson, ha használja, akkor konkrétan milyen tevékenységre használja azt IKT eszközöket és az internetes oldalakat. Sokan írták a zenefoglalkozásokkal kapcsolatos tevékenységeket, 13 válaszadó írta, hogy zenehallgatásra, 4-en írták, hogy daltanulásra és ketten azt, hogy tánctanulásra és tanításra használja a különböző eszközöket, például JBL bloothothos hangszórót. Hatan írták többek között azt, hogy torna egy azt, hogy mozgásos tevékenységek alkalmával és egy azt, hogy játékok játszásánál zenét kapcsol be a hangulat fokozása érdekében. Hárman írták, hogy különböző filmeket vetít ki, akár természetfilmet, akár oktató jellegűt. Kilencen azt, hogy videókat néznek az adott témával kapcsolatosan. A legtöbb válaszban szerepelt, hogy a témához kapcsolódó képek bemutatására, szemléltetésre vagy egyéb dolgok bemutatására használják az IKT eszközöket és az internetet. Sokan írták a különböző irodalommal kapcsolatos tevékenységeket, például egy személy írta, hogy irodalmi anyag keresésére használja az internetes oldalakat, versek, mesék, mondókák, különböző játékok gyors elérésére. Hárman írták, hogy mesehallgatásra használják, 11 személy azt, hogy mesenézésre. 8 válaszban szerepelt az, hogy különböző hanganyagok meghallgatására használják, például állatok hangjának a meghallgatására. 4 válaszadó írta azt, hogy az ismeretek bővítése és rendszerezése érdekében használja ezeket az eszközöket. Szintén 4 válaszban szerepelt, hogy a motiváció és az érdeklődés felkeltésére használják. Ketten írták azt, hogy összefoglaló és ismétlő tevékenységek alkalmával használják, ketten pedig azt, hogy bemutató foglalkozás alkalmával és egy személy válaszolta azt, hogy nem használja az IKT eszközök és az internet adta lehetőségeket. A válaszok között az is szerepelt, hogy olyan tevékenységek alkalmával használják, amikor a bemutatandó anyagot nem tudják

előben megmutatni, példának felhozták, egy adott állat élőhelyének valóságoshű bemutatását videón, vagy a gólyafészekbe való betekintést ezen kívül példaként írta valaki a mag csírázásának bemutatását felgyorsított videón. Összefoglalásra példa: „A heti anyag tartalmát összefoglalom egy wordart hiperlinkes szófelhőben, ebből csemegézünk naponta: dal, mese, online puzzle, memória, rejtvény, stb.”

A tizenkettedik kérdés arra vonatkozott, hogy az IKT eszközöket az óvodában ki használhatja. Két választási lehetőség közül kellett bejelölni az egyiket, hogy Csak az óvónők és az óvoda dolgozói vagy a Gyerekek is használhatják. A legtöbben természetesen azt jelölték, hogy csak az óvónők és óvodai dolgozók használhatják, ez 55 választ jelent, míg 9-en jelölték azt, hogy a gyerekek is használhatják ezen eszközöket.

A tizenharmadik kérdésben egyszerűen az Igen és Nem válaszok közül kellett a válaszára jellemzőt. A kérdés az volt, hogy az óvodapedagógus ismer-e gyerekbarát internetes oldalakat. Többségben, 48 Igennel, míg 16-an Nemmel válaszoltak.

A tizennegyedik kérdésben arra kérdeztem rá, hogy, ha ismer gyerekbarát oldalakat a válaszadó, akkor soroljon fel néhányat. Ez a kérdés is saját választ igényelt, nem feleletválasztós volt. Sok új oldalt ismertem meg így, amelyekről addig nem is hallottam, azonban voltak ismerős oldalak is, amelyek nem kifejezetten gyerekbarát oldalak, de rengeteg gyerekeknek szóló tartalom található rajtuk és pedagógusoknak is rengeteg ötletet adó oldal van. A legtöbben a Youtube-ot írták, a második legtöbbször írt oldal az a Facebook volt, ahol az óvodapedagógus különböző csoportokat és oldalakat írt le, amelyeknek tagjai és követői, amelyekben szintén több más óvodapedagógus tagja, ezen kívül szakemberek oldalait említették, akiknek bejegyzéseit figyelemmel követik. Heten írták a Pinterestet, amely egy képek és egyéb ötletek megosztására alkalmas oldal. Ketten írták az Instagramot, hárman az Ovitévé és egy a Zeneovi Youtube csatornát. Egy személy írta a különböző ismeretterjesztő oldalakat, egy írta a Gyerekbarát oldalát. Ketten írták a Learningenglishkids oldalát, ketten a Worldwall oldalt, egy a Moziweb-et, egy a Britishcouncil.org-ot, egy válaszadó írta, hogy egyáltalán nem használ magyar oldalakat. Négy válaszadó azt írta, hogy témához kapcsolódóan keres a Google-n, vagy épp képeket tölt le vagy verseket, meséket keres óvodások számára vagy éppen applikációhoz és rajzhoz keres ötleteket, akár ukrán oldalakon is. Ketten írták a Krokotak oldalt, ketten a Gyerekdalok oldalt, egy az Oviadmin oldalt, egy írta, hogy szakmai oldalakat böngész. Egy válaszadó írta az Okosdoboz oldalt, egy a Gyereketetőt és a Játsszunk együtt oldalát. Egy válaszadó írta a Learnapps-et, az Egyszervolt.hu-t, az Így tedd rá oldalt, a Boldogság program oldalát is egy személy írta és egy személy írta a SKILLO.hu oldalt. Öt válaszadó nem használ internetes oldalakat munkája során és egy pedig azt írta, hogy nem tudja mi a neve az adott oldalnak. Ketten írták azt, hogy a foglalkozástervek és a heti tervezést segítő oldalakat használnak és böngésznek.

A tizenötödik és tizenhatodik kérdések a szociális média és az IKT eszközök használatának óvodásokra gyakorolt negatív és pozitív hatásaira kérdez rá. Nézzük először is, milyen negatív hatásokat sorakoztatnak fel az óvodapedagógusok. Ezek is saját választ igénylő kérdések voltak és itt is általában több dolgot is írt egy személy nem csak egyet. Többen is írták negatív hatásként, hogy a gyerekek sokat ülnek és keveset mozognak. Többen említették, hogy olyan tartalmakkal is találkoznak, amelyek nem az életkoruknak megfelelő. Sokan írták negatívumként azt, hogy a társas és kortárs kapcsolatok gyengülnek az IKT és az internet túlzott használata miatt. A függőség is gyakran szerepelt a válaszok között. Emellett gyakori volt, a figyelem fenntartása, az érdeklődés és a motiválás egyéb módon, nem IKT eszközök és internet által történő megvalósításának nehézsége. Többen

említették, hogy a készen kapott képek miatt csökken a kreativitás és a fantázia. Néhányan írták a látás romlását, mint a sok telefon és egyéb képernyős eszközök használata okozta negatív hatást. A kommunikációs és beszédképesség romlása is szerepel a válaszok között. Emellett a figyelemzavar, gondolkodási folyamatok romlása, a különböző pszichés zavarok, agresszió, félelem és szorongás, magatartási zavar, ezek is szerepelnek néhány válaszban. Említették, hogy túl sok időt töltenek az IKT eszközök és az internet használatával. Egyes pedagógusok úgy vélik a sok használat miatt csökken a gyermek aktivitása minden téren. Finommotorika és téri orientáció romlását is írták, mint negatív hatást. Ezen kívül néhányan írták azt, hogy az interneten vagy egyéb videójátékok nem a valóságot tükrözik és ezáltal ferdül a gyermek világról alkotott képe.

Az utolsó kérdés a pozitív hatásokra kérdez rá, tehát lássuk milyen pozitív hatásokat emelnek ki az óvodapedagógusok. A legtöbben azt írták pozitív hatásként, hogy sok információhoz jutnak hozzá a gyerekek az IKT eszközök és az internet által, ezért bővül a világról alkotott képük és a korukhoz képest nagyon tájékozottak. Sok inger éri őket, amely fejlesztő hatással bír. Sokoldalú fejlesztésre adnak lehetőséget az IKT eszközök és a különböző internetes platformok, például fejleszthető a hallásképesség, logikai gondolkodás és más gondolkodási műveletek, a problémamegoldó készség, a szókinés, figyelem, a kreativitás. Többször írták azt is, hogy a korai használatnak köszönhetően elsajátítják az ezen eszközöknek és az internetnek a kezelését. Pozitívként emelik ki, hogy gyorsan hozzáférhetnek szinte bármihez az internetnek és az IKT adta lehetőségeknek köszönhetően. Említik, hogy jó lehetőséget nyújt a kommunikációra az internet és az IKT. Szemléletesebbé és színesebbé teszi a tanulnivalót és bármit be lehet mutatni nekik, amire mondjuk élőben nem lenne lehetőség. További területek, amikre fejlesztő hatással van az internet és az IKT: idegennyelvi készségek fejlesztése, számfogalom és számolási készségek fejlesztése, szín-és formaérzék fejlesztése. Egy válaszadó említette, hogy az internet és az IKT jó hatással van a türelem fejlesztésére, említették, hogy jól használhatóak motiválásra és figyelemfelkeltésre, dalok tanulására. Volt, aki azt írta, hogy a megfelelő és mértékletes használat hozzájárul a harmonikus személyiségfejlődéshez. Ezen kívül volt, aki azt írta, hogy speciális igényű gyerekeknél jól használhatók ezen eszközök az egyéni differenciálásra. Néhányan írták, hogy nem látnak pozitívumot az IKT eszközök és az internet óvodás gyerekekre gyakorolt hatásait illetően.

III.4. Konzekvenciák

A kutatás eredményeinek tanulmányozása és összesítése során több feltételezésem és saját tapasztalatom, valamint hipotéziseim is alátámasztást és bizonyóságot nyertek. Több következtetés is levonható a kutatás eredményeiből és körülményeiből is. Elsősorban amit megállapíthatok, hogy az óvodapedagógusok nem minden esetben segítőkészek, amikor fiatal kollégák tanulmányi előmenetelének segítségéről van szó. Ezt bizonyítja az, hogy a 64 kitöltés nagyon nehézkesen jött össze, de végeredményben ez egy elég szép szám véleményem szerint. A kutatás eredményeinek feldolgozása során azt is megfigyeltem, hogy elég sokan nem olvasták figyelmesen vagy félreértelmezték a kérdést, például annál a két kérdésnél, hogy Milyen foglalkozáson használja az IKT eszközöket? és annál, hogy Egy adott foglalkozáson konkrétan milyen tevékenységre használja az IKT eszközöket? Ezt a két kérdést keverték, gyakran az elsőre tevékenységtípusokat, míg az utóbbira írták a le, hogy milyen foglalkozáson használják, vagy vegyesen, mindkét kérdéshez írtak ezt is.

Megállapításom szerint az életkor tekintetében változó hogyan állnak hozzá az óvodapedagógusok a szociális média és az IKT eszközök használatához az óvodások fejlesztése során. A fiatalabb 19 és 30 év közöttiek általában még nem is dolgoznak olyan hosszú ideje óvónóként, ezért nem is használják olyan magabiztossággal az ezeket az eszközöket. A 30 és 40 év közöttiek már sokkal magabiztosabban és lendületesebben állnak hozzá ehhez a témához a sok tapasztalat által és bátran alkalmazzák a modern kor vívmányait. A 40 és 50+ közötti korosztálynál pedig megint csak változatos a hozzá állás. Ők már az a korosztály, akiknek talán kicsit idegen is a modern eszközök használata valamint több negatívumot látnak benne, mint pozitívumot, ennek ellenére az ő korcsoportjukban is voltak olyanok, akik ennek az ellenkezőjére tettek bizonyóságot a válaszaik által. Összességében tehát elmondható, hogy a fiatalabb és az idősebb korosztályban is vannak olyan óvodapedagógusok, akik negatívan ítélik meg az gyermekek és az IKT valamint a média kapcsolatát és mindkét korosztályban van, aki előnyben részesíti, és pozitív hatásait emeli ki azoknak.

A végzettséget nyújtó oktatási intézmény tekintetében nem állapíthatók meg túlzott különbségek a témához való hozzáállásban. Annyi talán megállapítható, hogy az idősebb óvodapedagógusok vagy azok, akik pedagógus szakképzőben tanultak, azok nem szereztek képesítést arról, hogyan kell ezeket a modern eszközöket használni az óvodai fejlesztés során.

A lakhelyet jelentő ország tekintetében már megállapíthatók különbségek. Bátran állíthatom, hogy a külföldi óvodapedagógusok sokkal inkább jelen vannak a szociális média világában és az IKT eszközök használata terén és sokkal nyitottabban állnak hozzá ehhez a témához. Ez meglátszik abban is, hogy több Magyarországi óvodapedagógus töltötte ki a kérdőívet is, mint itteni, ez talán azért is lehetséges, mert a Magyarországi óvodapedagógusoknak sok közösségi csoportjuk van, nyílt és zárt csoport is, míg itt Kárpátalján inkább olyan csoportokból van több, ahol a szülők és az óvodapedagógusok tagok és privát dolgokat beszélnek meg benne. Viszont a Magyarországi óvodapedagógusok között is akadt olyan, aki negatívnak ítéli meg az ilyen korai életkorban történő IKT és média használatot.

Az IKT felszereltség terén a többség azt válaszolta, hogy vannak infokommunikációs eszközök az óvodában, ahol dolgoznak. Nyilvánvaló, hogy a fejlődő világ, amely leginkább a technológiai fejlődést vonja magával, ezáltal az élet minden területére beszivárog az infokommunikációs eszközök és a modern technológia használata, így az óvodákba is. Az eszköztár tekintetében változatosak voltak a válaszok, voltak, akik az összes felsorolt eszközt bejelölték vagy majdnem mindet, de volt, aki csak egyet, kettőt. Ez utóbbi esetben valószínűleg azok jelöltek csak egy-két eszközt, akik az előző kérdésre azt válaszolták, hogy nem rendelkezik IKT felszereléssel az óvoda. Ezt szerintem úgy kell értelmezni, hogy a csoportszoba maga nincs felszerelve semmilyen IKT eszközzel, csak esetleg azt tudja használni az óvodapedagógus, amelyet saját maga visz, például a saját okos eszköze vagy laptopja, vagy mivel kötelező volt minden kérdésre válaszolni, ezért bejelölt egy eszközt vagy kettőt, amelyet csak adatok feldolgozására vagy adminisztratív dolgokra használnak, azt is a gyerekektől elkülönített helyen.

Feltételeztem azt is, hogy az óvodapedagógusok is gyakran használják már a modern technológia adta vívmányokat és lehetőségeket, ez be is bizonyosodott, hiszen a válaszokból kiderült, hogy a legtöbben heti rendszerességgel felhasználják az IKT eszközöket és az internet adta lehetőségeket a foglalkozásokon. Ez annak is köszönhető, hogy az óvodapedagógusok is, az idősebbek is egyre több időt töltenek el a közösségi felületeken és az internet világában, felfedezik azok lehetőségeit és ezeket fel is akarják használni a gyerekek fejlesztésére. Mivel otthon a gyerekek általában sokat használják az IKT eszközöket és az internetet is, így ez is egy készítményt nyújt az óvodapedagógusok számára. A gyerekek hozzászoknak ezen eszközökhöz, így nyilván jobban lehet őket motiválni óvodai kereteken belül is és az érdeklődésüket fenntartani az internet és az IKT bevonásával. Tehát beigazolódik a harmadik hipotézisem is, mely szerint az

óvodapedagógusok is belátják, hogy az IKT és az szociális média térhódítása révén az óvodában való rendszeres alkalmazás is elkerülhetetlen.

A kutatási eredményekből az is kiderült, hogy az óvodapedagógusok többsége széleskörűen és változatos módon használja az IKT eszközök és az internet adta lehetőségeket a nevelő-fejlesztő munka során. Ezzel be is bizonyosodik az első hipotézisem, hiszen a legtöbb óvodapedagógus használja a foglalkozáson az IKT eszközöket és az internet adta lehetőségeket. Ezt bizonyítja, hogy a legtöbben több foglalkozást is fel tudtak sorolni, amely során használják ezeket az eszközöket. Voltak olyan válaszadók is, akik elmondása szerint szinte bármelyik foglalkozáson használják az IKT eszközöket. Komplex tevékenységeket folytatnak a foglalkozásokon és szinte bármikor előveszik a tabletet. Mindenki tudja, hogy a modern IKT eszközöknek és az internetnek rengeteg felhasználási lehetősége van, ezeket a lehetőségeket úgy gondolom érdemes alkalmazni az óvodapedagógiában is. A kutatás bizonyítást ad arról, hogy napjainkban már használják is az óvodapedagógusok több különböző tevékenység során is az IKT és az internet adta lehetőségeket. Lehetőségük nyílik olyan dolgokat is bemutatni az IKT eszközök és az internet által, amelyet a való életben nem tudnának, vagy nagyon nehezen tudnának csak kivitelezni. Amíg régen nem volt internet és a szemléltetőket a legtöbbször saját kezűleg készítették, addig most bármilyen képet vagy sablont letölthetnek és kinyomtathatnak egy pillanat alatt. Ugyanez vonatkozik a játékokra, az okos és IKT eszközök már rengeteg féle virtuális játékot kínálnak a gyerekek számára. Internetes online játékon keresztül lehet már babát öltöztetni, főzni, bármit, míg régen ezek a valóságban, valóságos játéktárgyakon keresztül történtek. Ezek közül is ki lehet választani a megfelelőt, amelyet óvodai környezetben az ismeretek bővítésére tudunk felhasználni. Rengeteg ötletet és inspirációt tudnak szerezni az internetes oldalaknak, szakmai fórumoknak és csoportoknak köszönhetően az óvodapedagógusok. Tehát az IKT eszközök és a szociális média, nem csak a gyerekek fejlesztésére használható fel, hanem az óvodapedagógus munkáját is nagyban megkönnyíti, lendületesebbé és színesebbé teszi azt. Manapság már, ha bármire kíváncsiak vagyunk, vagy valamely témáról többet szeretnénk tudni, nem muszáj könyvtárba menni és fellapozni a szakirodalmakat. A legtöbben elővesszük okoseszközeinket, beírjuk az internet keresőjébe az adott dolgot, amire kíváncsiak vagyunk, és internetes oldalakról tájékozódunk. Az internet pedig rengeteg tartalmat is kínál az érdeklődő emberek számára, hiszen napjainkban már szinte minden megtalálható az interneten, gyorsan és könnyedén tudunk informálódni bármiről. Ez alól nem kivétel az óvodapedagógus és a gyerekek sem, a legkisebb korosztályt is

beleértve. Kutatásom bizonyítja, hogy az óvodapedagógusok széleskörűen használják az internetes oldalakat is a munkájuk során. Ez a felhasználás magában foglalja azt is, amikor a gyerekek ismereteit igyekeznek bővíteni olyan módon, hogy kreatív ötleteket, új és érdekes anyagokat keresnek a foglalkozások témájához kapcsolódóan, valamint azt is, amikor saját tervező munkájuk segítéséhez használják az internet adta lehetőségeket. A gyerekek szintén sokat tájékozódnak az internet és az IKT eszközök által. Gyakran lerágott csontnak minősülnek már az olyan kijelentések, mint: „A mai gyerekeket már jobban érdekli a virtuális világ, mint a valós” vagy például „A mai fiatalok és gyerekek már az interneten élik az életüket.” Általánosságban elmondható, hogy amíg a 2010-es évek elején és az előtt ezek a kijelentések tényleg csak elcsépeltek és unalmasak voltak, addig a jelen pillanatban ténylegesen egy méretes probléma lett az, hogy a gyerekek és a tinédzserek már ezek nélkül az eszközök és internet nélkül nem is tudnának élni és az életet elképzelni. A legkisebb óvodás, sőt már a bölcsődés gyereket is jobban érdeklik az okostelefonra letölthető játékok vagy egy Youtube videó, mint a színes mesekönyv és a különböző játékok. Az óvodás gyerekekre is jellemző, hogy bármire kíváncsiak, csak megnyitják a Google-t vagy a Youtube-ot, mivel írni még nem tudnak idősebb testvér vagy felnőtt segítségével beíratják a keresőbe amire kíváncsiak és egy pillanat alatt képek, videók tömkelege tárul eléjük. Mivel ilyen mértékben változik a világ és az generációk is mind sajátos igényekkel és tulajdonságokkal rendelkeznek ezért az oktató-nevelő folyamatoknak is ezekhez kell igazodniuk. Az eredmények azt mutatják, hogy az óvodapedagógusok is kezdik felismerni azt a tényt, hogy a gyerekek figyelmét egyre nehezebb lekötni a hagyományos tevékenységekkel, ezért elengedhetetlen már az IKT és az internet bevonása az óvodás gyerekek fejlesztése esetében is. Ahogy többször is leírtam, természetesen még mindig vannak óvodapedagógusok, akik elszigetelődnek a modern vívmányok óvodai bevonásától, azonban ezek száma egyre elenyészőbb.

Meglepő volt számomra az eredmények alapján, hogy a legtöbb óvónő mennyire pozitívan áll hozzá az IKT eszközök és az internet oktatói-nevelői felhasználása tekintetében. Voltak néhányan, akik a negatív hatásokhoz is azt írták, hogy amennyiben a megfelelő módon és mennyiségben, a gyerekek életkorának megfelelően van használva az IKT és az internet, abban az esetben nem lát negatív hatását a gyerekek fejlődésére nézve. Amiben elég sok válaszadó közös nevezőn volt, az az, hogy az IKT és az internet használatát nem szabad korlátozás nélkül a gyerek rendelkezésére bocsájtani. Ennek oka a társadalomban keresendő, látható ugyanis, hogy a fiatal felnőttek és a tinédzserek mennyire rabjai ezeknek az eszközöknek, az internetnek, a szociális médiának. Ha nem

korlátozzuk a gyerekek médiafogyasztását és az eszközhasználatot, akkor az ő esetükben hatványozottabban esélyes az, hogy függőivé váljanak a modern technológia vívmányainak. Ennek oka az, hogy a gyors hozzáférhetőség, az érdekes és korlátlan mennyiségű pozitív élmény, amit az IKT eszközök és az internet nyújtanak, beszippantják a gyerekeket. Saját tapasztalat, hogy, ha nem korlátlanul használhatják ezen eszközöket, akkor akár egész álló nap vagy ameddig az eszköz le nem merül, de még utána a töltőre csatlakoztatva is képesek zombi üzemmódban telefonozni, tabletezni. Gyakran ennek hatására a létfontosságú biológiai szükségleteik, mint, evés, megfelelő folyadékbevitel, pihenés is háttérbe szorulnak. Az óvodapedagógusok kiemelik, hogy ebben a részében az IKT és internet használatnak, a szülő kell, hogy felelősségteljesen és nevelően helytállnia. Természetesen emellett az sem elhanyagolható, hogy az óvodában is helyes példát kell mutatni a gyermekeknek a tudatos és helyes IKT és internethasználat tekintetében. Azonban, mivel leginkább otthoni környezetben kapják kézhez gyakran ezeket az eszközöket, így a szülőnek oda kell figyelnie a gyerek mennyit használja azokat, mit tekint meg rajtuk keresztül, hiszen ez a másik fenyegető tényező, hogy a gyermek korának nem megfelelő tartalmakat láthat, erőszakos játékokat játszhat, amelyek hatással vannak mind érzelmi, mind pszichés és gondolkodási készségeik fejlődésére is. A gyermekek könnyen elhiszik azt, amit az interneten, videóban látnak, sokkal nehezebben különböztetik meg, hogy az ott látott dolgok valóságosak-e vagy sem. Ennek hatására egy horrorisztikus vagy félelmetes film vagy videó, könnyen félelemérzést és szorongást válthat ki belőlük. Az erőszakos és megjátszott videóanyagok vagy filmek által tévképzeteik lehetnek arról, hogy a valóságban hogyan kell reagálni egy-egy helyzetre és, mi a helyes viselkedés. Az is gyakori, hogy a gyerekek a különböző játékok hatására az azokban tapasztalt dolgokat próbálják reprodukálni saját játékaikban is és a társakkal való játék során is. Gyakran megfigyelhető ezáltal, hogy agresszívebb játékelemek jelennek meg a játék során, hiszen a virtuális játékokban is ezt látják, megtetszik nekik és utánózni akarják.

Ezek felül elvonja a figyelmet az ebben az életkorban fontos szociális fejlődést segítő tevékenységektől, a beszélgetésektől, a kortárs kapcsolatoktól, az aktív, szabadban, frisslevegőn történő játéktól. Előfordul, hogy ha a gyerekek csoportosan játszanak, akkor sem aktívan, csak egymás mellett ülve az okostelefonon és tableten. A túlzott IKT és internet használata miatt a gyerekek zárkózottabbak lesznek, elhidegülnek a társas érintkezéstől, nem alakítanak ki bensőséges baráti kapcsolatokat, jobban előtérbe helyeződnek a felszínes barátságok, amelyek összetartó kapcsa kizárólag maga az online és virtuális játékokkal eltöltött közös idő. A gyerekeknek rengeteg mozgásigényük van,

lehetőséget is kell biztosítanunk számukra, hogy az kielégüljön. Az okos eszközök és az internet túlzott használata, ettől is elvonja a lehetőséget. Sokat töltenek miatta a gyerekek ülve, sokszor helytelen testtartásban. Közelről bámulják a képernyőt, ezért látásuk is romlik, a válaszok között is gyakori azt hozták fel negatívumként, hogy egyre több a szemüveges gyermek már óvodás korban is. Nem használják úgy a kezeiket sem az IKT eszközök használata során, mint a valódi játék, a kézműves tevékenységek során, ezért finommotorikájuk is gyengül vagy elmarad a fejlődésben a túlzott használat miatt. Emellett gyakori negatívumként emlegették, hogy a sok készen kapott képelem nem járul hozzá a fantázia és a kreativitás fejlődéséhez. Ezen felül a másik gyakori negatívum, hogy nehezebben motiválhatók és gyakori a figyelemzavar a sok IKT használat miatt. A sok és gyors pozitív tartalomra vágnak a való életben is, amelyet az IKT eszközök és az internet ad számukra és, ha a valóságban nem kapják meg olyan gyorsan a válaszokat a kérdéseikre, akkor érdeklődésük is hamar elvész. Mivel a gyors információáramláshoz és a készen kapott tartalmakhoz vannak hozzászokva, így a gondolkodásuk is lassabb és lustább ütemet vesz fel. Az online és eszközök támogatta játékok nem járulnak hozzá a beszéd-készség és a kommunikációs készségek fejlődéséhez sem, mivel ezek a játékok nem igényelnek kommunikációt, még akkor sem, ha több gyerek játszik egymás mellett. Gyakori az is, hogy a gyerekek a Youtube videósok beszédstílusát próbálják utánozni, ezért nem ritka, hogy ők is kiabálnak, túl hangosan beszélnek vagy felordítanak, kommentálják a játékokukat, akárcsak a videókban a youtuberek. Ezen kívül a túl sok internet és IKT használat miatt egyéni beszédproblémák, és lemaradások is kialakulhatnak, mint hadarás, selyp beszéd vagy pöszesség, esetleg a szegényes szókincs, kevesebb verbális és több nonverbális önkifejezési forma.

Pozitív hatásokat is többet fel tudtak sorolni, természetesen itt is volt olyan, aki nem lát pozitív hatását, de ez elenyésző volt. Döntő többségben az óvodapedagógusok hangsúlyozzák, hogy a kontrollált IKT eszközhasználat és a megfelelően kiválasztott internetes oldalak és tartalmak hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermek tág képet és bővebb tudást szerez a körülötte lévő világról. Egyfajta tapasztalatszerzésként tekintenek az óvodapedagógusok az internetre és az IKT eszközökre, abban az esetben, ha megfelelően alkalmazzák azokat. Mivel sok inger és információ jut el a gyerekekhez az IKT és az internet által, így ösztönzőleg és fejlesztő hatással van rájuk. Pozitívum, hogy a gyermekek a korai használat hatására, nem megtanulják, hanem elsajátítják ezen eszközök használatát, amely a későbbi életük során nagyon sok lehetőséget és előnyt tartogat. Az iskolában és munkahelyen már előny a technikai rátermettség, hiszen a modern kor vívmányai már

mindenhol jelen vannak és sokszor, sok tevékenység elvégzése másképp nem is kivitelezhető már. Rengeteg területet lehet ezen eszközök és az internet által fejleszteni. Sok fejlesztő játék és anyag elérhető az internet és az IKT eszközök révén, amelyekkel a gyermek hallását, szókincsét, idegennyelvi készségeit, szín és formaérzékét fejleszthetjük. A telefonos és videójátékoknak gyakran előnye, hogy angol nyelvűek, ezen kívül rengeteg angol oktató videó van kisgyerek számára, amelyek lekötik a gyerekek figyelmét, így magukba szívják az idegennyelvű szavakat észrevétlenül, erőfeszítések nélkül. A játékok által pedig tevékenységhez kapcsoltnak sajátítják el és értik meg a szavakat, ez pedig köztudottan egy jó nyelvtanulási forma. Egyszerűen rengeteg lehetőséget nyújt a fejlesztésre és a fejlődésre az modern technológia, az egyetlen feltétele csak az, hogy megfelelően alkalmazzuk.

Az IKT és az internet olyan dolgok bemutatását teszi lehetővé, amelyeket a-nélkül nem vagy nagyon nehezen tudnánk bemutatni. Idegen kultúrákat, országokat, egzotikus állatokat, tájakat, távoli helyeket mutathatunk be nekik általuk. Rengeteg gyerekeknek szóló tartalom, dalok, mesék videók elérhetőek, amelyeknek animációs videóik is vannak, amik által könnyebben megjegyzik a dalt és a mese tartalma is jobban rögzül, ha látják is a mesét. Egyszerűen színesebbé és érdekesebbé tudjuk varázsolni a hagyományos és egyhangú tevékenységeket is. Számptalan lehetőséget nyújtanak a bemutatásra, szemléltetésre. A kötetlen foglalkozásokat is fel lehet velük dobni. A gyerekek is könnyebben motiválhatók ezen eszközök és a figyelemfelkeltő színes, mozgó, változatos internetes tartalmak által, valamint a segítségükkel a figyelmük is tovább fenntartható. A mértékletes használat és a jól megválogatott fejlesztő hatású anyagok és tartalmak, hozzájárulnak a harmonikus személyiség fejlődéséhez.

Összességében megállapíthatom, hogy a negyedik hipotézisem nem igazolódott be, mivel még mindig sokkal több negatív hatást tudnak felsorolni az óvodapedagógusok az IKT és a szociális média, azon belül is az internet gyerekekre gyakorolt hatását illetően, mintsem pozitívumokat. Azonban, az első hipotézisem ennek ellenére igazolódik, mivel a válaszokból azt is megállapíthatom, hogy az óvodapedagógusok próbálják előnyben részesíteni ezen eszközök pozitív tulajdonságait. Hiszen a legtöbben úgy vélik, hogy a legfőbb, megtalálni az arany középutat az IKT és az internet használata terén és az esetben rengeteg pozitív hatás érhető el vele a gyerekek fejlődését illetően.

Összefoglalás

Szakdolgozatom megírásával célom az volt, hogy informatív legyen az olvasó számára a témával kapcsolatban, elolvasása után pedig esetlegesen új nézőpontok táruljanak elé. Célom volt az is, hogy részletesebben feltárjam a témával kapcsolatos álláspontokat, tényeket, a pedagógusi hozzáállást, hiszen újszerű és aktualitást is élvez. Véleményem szerint sikerült is elérnem a célom, hiszen mind a szakirodalmi, mind a kutatási része a munkámnak jól körül járja a témát.

A szakirodalmi részben végig veszem, hogyan alakult ki az az internetes közeg, amelyet ma már csak szociális médiaként emlegetünk. Feltárom azokat a tényezőket, amelyek mentén az internet felváltotta a tömegkommunikációt és egy újfajta életvitel kialakulásának adott teret. Dolgozatom betekintést nyújt abba, hogyan vált az internet, azon belül a szociális média az élet, a kommunikáció központi elemévé. Többek között szól a dolgozatom arról is, hogy mi az az IKT, hogyan kapcsolódik a szociális médiához, valamint hogyan váltak az élet rengeteg területén, így az oktatásban és nevelésben is fontos eszközzé. Kitérek arra, hogy a legkisebb gyerekek hogyan kerülnek kapcsolatba az IKT és az internet világával, milyen szerepet játszik az ő életükben.

Egyéni kutatásom eredményeit is részletesen kifejtem a dolgozatomban. A kutatás sok kérdésre választ ad és sok feltételezést nyilvánvalóvá tesz. Megtudhatjuk belőle, hogyan állnak hozzá az óvodapedagógusok az IKT és az internet felhasználásához az óvodai oktató-nevelő folyamatban. Ötleteket nyújt abban, hogy milyen módon lehet azokat jól, a gyerekek fejlesztésére felhasználni. Véleményeket, nézőpontokat tár fel, annak tekintetében, hogy milyen hatást gyakorol maga az IKT és a szociális média, az internet a gyerekek fejlődésére. Az óvodapedagógusok is viszonylag pozitívan szemlélik már a témát. A kutatás fontos tanulsága, hogy bármit az előnyünkre és a fejlődésre lehet fordítani, kellő odafigyeléssel és akarattal, valamint hozzáértéssel. Ez a tanulság abból fakad, hogy az óvónők elmondása szerint az IKT és internet, azaz szociális média használata rengeteg lehetőséget kínál a fejlesztésre, tanulásra, felfedezésre, csak jól meg kell választani a gyerekek számára a médiatartalmakat és az ideális időkeretet, amely során a gyermek ezekkel az eszközökkel kapcsolatban van. Ezek az eszközök és az internet így válhat a fejlődés és a tapasztalatok, a tudás bővülésének eszközévé.

Резюме

Моя робота стосується нової та актуальної теми. Можна сказати, що сучасне суспільство не уявляє життя без інфокомунікаційних технологій та Інтернету, різних соціальних медіа-платформ. Це оцифроване життя впливає на всі покоління, навіть на наймолодших, зокрема на дітей дошкільного віку. У зв'язку з цим тема є актуальною та новою, важливо дослідити, що наскільки використання ІКТ та Інтернету присутнє у житті таких маленьких дітей та як впливає на їх розвиток. У моїй роботі розкриваю та відповідаю на це питання, а також на кілька інших, констатую факти та погляди.

У процесі ознайомлення з роботою читач може дізнатись, як Інтернет перетворився на той вид, який він відомий сьогодні і як він став важливим інструментом у нашому житті, спілкуванні та роботі. Окрім загальної інформації, я також пояснюю, що таке ІКТ та як вони пов'язані з Інтернетом, включаючи соціальні медіа. У літературній частині своєї роботи я також пишу про те, як ІКТ та різні інтернет-платформи поволі стають частиною процесів навчання в дитячих садках, і як ці інструменти присутні в житті дітей загалом. Моя робота також включає практичну частину, власні дослідження. По суті, це служить виправданням щодо розділу літератури, а частково також відкриває читачеві нові погляди та ідеї. Вона включає результати дослідження та наслідки, які з цього можна зробити. Найбільша цінність дослідження полягає в тому, що з належною обережністю та знаннями можна звернути все на благо розвитку. Це впливає з того, що, на думку вихователів дитячих садків, інструменти ІКТ та Інтернет можуть допомогти розвитку, якщо ми знайдемо правильні часові рамки для використання цих інструментів і знайдемо правильний контент, що слугує розвитку дітей.

Felhasznált irodalom

Andok Mónika (2019): Cybergyerek-kor. Gyerekek médiahasználatának kutatása.

https://www.researchgate.net/publication/330193583_Cybergyerek-kor_Gyerekek_mediahasznalatanak_kutatasa

Letöltés dátuma: 2021. április 16.

Antalóczy Tímea – Pörzsi Zsuzsanna - Vaskuti Gergely (2012): Óvodások távirányítóval.

http://www.kulturaeskozosseg.hu/pdf/2012/1/KEK%202012_1_13.pdf

Megtekintés dátuma: 2021. május 3.

Balázs László - H. Tomesz Tímea - H. Varga Gyula (2013): A kommunikáció elmélet és gyakorlata. Gramma Kiadó, Eger.

<http://magyar.uni-eger.hu/public/uploads/a-kom-elmelete-es-gyak-teljes-uj-1-56616f9699242.pdf>

Megtekintés dátuma: 2020. április 12.

Bányász Péter (2017): A közösségi média, mint az információs hadszíntér speciális tartománya.

http://real.mtak.hu/72504/1/170kofop_07_banyasz2.pdf

Megtekintés dátuma: 2020. május 3.

Csüllög Krisztina (2012): Kapcsolatok online és offline. Az internet és más infokommunikációs technológiák szerepe a privát kapcsolathálózatokban. Budapest.

http://phd.lib.uni-corvinus.hu/665/1/Csullog_Krisztina.pdf

Megtekintés dátuma: 2020. május 3.

Eszes István (2013): Digitális marketing. A közösségi média fogalma.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/0007_e4_digitalis_marketing_s_corm/a_kozossegi_media_fogalma_w0NOGk1cQOiR2A0n.html

Megtekintés dátuma: 2020. április 3.

Fáyné Dombi Alice - Hódi Ágnes - Kiss Renáta (2016): IKT az óvodában: Kihívások és lehetőségek. In: Magyar Pedagógia 116. évf. 1. szám 91–117.

http://www.magyarpedagogia.hu/document/Dombi_MPed20161.pdf

Megtekintés dátuma: 2021. április 1.

Forgó Sándor (2013): Tanulás és az újmédiumok. Eszterházy Károly Főiskola nyomdája, Eger.

<https://mek.oszk.hu/14000/14085/pdf/14085.pdf>

Megtekintés dátuma: 2020. április 17.

Forgó Sándor – Komló Csaba (2015): Blended learning, tudásszervezés, hálózatalapú tudásmegosztás. Eger.

http://p2014-25.palyazat.ektf.hu/public/uploads/6-blended-learning-tudasszervezes-halozatalapu-tudasmegosztas-forgo-sandor-komlo-csaba-isbn_565d55661de45.pdf

Megtekintés dátuma: 2020. április 4.

Habók Lilla – Czirfusz Dóra (2015): Információcsere a digitális korban – a kommunikáció modellje, eszközei és kommunikációs helyzetek a digitális térben.

<http://www.oktatas-informatika.hu/2013/11/habok-lilla-czirfusz-dora-informaciocsere-a-digitalis-korban-a-kommunikacio-modellje-eszkozei-es-kommunikacios-helyzetek-a-digitalis-terben/>

Megtekintés dátuma: 2020. április 14.

Hódi Ágnes - Tóth Edit - B. Németh Mária - Fáyiné Dombi Alice (2019): Óvodások IKT-használata otthon – szülői minta és szerepvállalás.

http://real.mtak.hu/95034/1/nevelestudomany_2019_2_22-41.pdf

Megtekintés dátuma: 2021. április 2.

INFONIA Alapítvány (2009): Web 2.0 az oktatásban.

<https://pdfslide.tips/documents/web-20-az-oktatsban-az-infonia-alaptvny-egy-regny-feldolgozsa-web20-s.html>

Megtekintés dátuma: 2020. április 3.

Kásler Tina Tímea (2016): Az óvodáskorú gyermekek médiafogyasztásának hatása a fogyasztói magatartásukra.

<https://emok.hu/tanulmany-kereso/d499:az-ovodaskoru-gyermekek-mediafogyasztasanak-hatasa-a-fogyasztói-magatartasukra>

Letöltés dátuma: 2021. április 16.

Lengyelne Molnár Tünde – Kis-Tóth Lajos – Antal Péter – Racsko Réka (2015): IKT innováció. Eger.

http://p2014-25.palyazat.ektf.hu/public/uploads/5-ikt-innovacio-lengyelne-kis-toth-antal-racsko-isbn_565d5553721a1.pdf

Megtekintés dátuma: 2021. április 4.

Megan Poore (2015): Hogyan használjuk a közösségi médiát az oktatásban? Wolters Kluwer, Budapest. Fordító: Bozai Ágota.

[https://buvosvolgy.hu/upload/megan_poore_hogyan_hasznaljuk_a_kozossegi_medi
at_az_oktatasban/mobile/index.html#p=6](https://buvosvolgy.hu/upload/megan_poore_hogyan_hasznaljuk_a_kozossegi_medi_at_az_oktatasban/mobile/index.html#p=6)

Megtekintés dátuma: 2020. április 3.

Molnár Edina (2019): Elektronikus médiahasználat óvodáskorban.

http://gradus.kefo.hu/archive/2019-3/2019_3_ART_003_Molnar.pdf

Megtekintés dátuma: 2021. május 3.

Molnár Péter (2010): A média szerepe a gyermekek életében.

http://acta.bibl.u-szeged.hu/29001/1/modszertani_050_002_056-062.pdf

Megtekintés dátuma: 2021. május 3.

Myat Kornél (2010): Médiaelméletek és a késő-modern médiakörnyezet.

https://mediakutato.hu/cikk/2010_02_nyar/04_mediaelmelet

Megtekintés dátuma: 2020. április 20.

Myat Kornél (2016): Kollaborációs-közösségi médiaelmélet. Partecipáció és közösségi együttműködés a késő-modern médiakörnyezetben. Budapest.

http://phd.lib.uni-corvinus.hu/937/1/Myat_Kornel.pdf

Megtekintés dátuma: 2020. április 20.

Nagy Krisztina (2013): Médiaélmény, médiavalóság, médiahasználat.

http://epa.oszk.hu/03200/03258/00010/pdf/EPA03258_irodalomismeret_2013_01_175-183.pdf

Megtekintés dátuma: 2021. május 3.

Nagy Lilla (2014): Közösségi oldalak használata a fiatalok körében. Miskolc.

<https://adoc.pub/kzssegi-oldalak-hasznalata-a-fiatalok-kreben.html>

Megtekintés dátuma: 2021. május 4.

Nagy Tamás (2010): Vélemény 2.0. Közösségi médiakönyv.

<http://mek.oszk.hu/10300/10353/10353.pdf>

Megtekintés dátuma: 2020. április 3.

Pasaréti Otília (2009): Mesél a számítógép. Interaktív mesekészítés óvodás- és kisiskoláskorban. In: Ollé J. (Szerk.): Oktatási-Informatika.

https://issuu.com/elteppkoinf/docs/okt_inf_folyoirat_2009_2szam/3

Megtekintés dátuma: 2021. április 18.

Pócsik Orsolya (2015): Ördögfiókák és az IKT eszközök. In: Belovári A. (Szerk.): I. Nemzetközi Kisgyermeknevelési Konferencia. Kaposvár. 140-145.

https://www.academia.edu/20360326/%C3%96rd%C3%B6gf%C3%B3k%C3%A1k_%C3%A9s_az_IKT_eszk%C3%B6z%C3%B6k

Megtekintés dátuma: 2021. május 4.

Schmidt Eszter (2019): Harmadik fél az oktatásban. IKT eszközök és lehetőségek. In: Fehér Á. – Megyeriné Runyó A. (Szerk): A digitális világ hatása a gyermekekre. Vác.

<http://real.mtak.hu/92172/1/A%20digit%C3%A1lis%20vil%C3%A1g%20hat%C3%A1sa%20a%20gyermekekre.pdf>

Megtekintés dátuma: 2021. május 3.

Tar Brigitta (2015): A közösségi média hatása az emberi kapcsolatokra.

<http://www.jgypk.hu/osszkep/index.php/tarsadalomtudomany/101-tar-brigitta>

Megtekintés dátuma: 2020. április 14.

Tóth Ágnes (2012): Közösségi oldalak hatása a társadalmi kapcsolatokra, avagy Facebook és társai.

http://igyk.pte.hu/files/tiny_mce/File/kari_projektek/ut/tothagnes_kozossegioldalak_hatasaatarsadalomra.pdf

Megtekintés dátuma: 2020. április 5.

Ujhelyi Adrienn (2015): Az internet, mint szocializációs közeg. In: Kósa É. – Berta J. : Médiaszocializáció Wolters Kluwer, Budapest. 155-157.

file:///C:/Users/User/Downloads/kosa_mediaszocializacio.pdf

Megtekintés dátuma: 2020. május 3.

Melléklet

A szociális média hatása az óvodáskorúak fejlődésére

Tisztelt Óvodapedagógusok! Az alábbi kérdőív szakdolgozatom kutatási részének elkészítéséhez szükséges. A kutatás során azt szeretném felmérni, hogy az óvodapedagógusok hogyan és milyen mértékben használják a modern és IKT-eszközöket, valamint a szociális médiát munkájuk során, ezen felül pedig, hogy milyen tapasztalataik vannak ezen eszközök gyerekekre gyakorolt hatását illetően. Amennyiben van néhány perce, támogassa szakdolgozatom elkészülését egy kitöltéssel. Önnek pár perc, nekem viszont nagy segítség. Hálás köszönettel: Baksa Patrícia Zsuzsanna, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola IV. évfolyamos, Óvodapedagógia szakos hallgatója. A kitöltés teljesen anonim és legfeljebb 10-15 percet vesz igénybe.

Neme *

- Nő
 Férfi

Életkor (Saját válasz) *

30

Hány éve dolgozik óvodapedagógusként? *

Másfél

Milyen intézményben szerezte óvodapedagógusi képzettségét? *

- Egyetem
 Főiskola
 Pedagógusképző szakiskola
 Egyéb

Jelenleg hol dolgozik? *

- Ukrajna
 Magyarország
 Egyéb

Milyen csoporttal dolgozik jelenleg? *

- Kiscsoport
- Középsőcsoport
- Nagycsoport
- Vegyes csoport

Az óvoda, ahol dolgozik, rendelkezik-e IKT-(információs és kommunikációs technológiai)felszereléssel? *

- Igen
- Nem

Milyen IKT-(információs és kommunikációs technológiai) eszközök találhatók az óvodában, ahol dolgozik? *

- Számítógép/laptop
- Projektor
- Televízió
- Okostelefon
- Tablet
- Fényképezőgép
- Egyéb

Milyen típusú foglalkozásokon használják az IKT-eszközöket? *

Ismerkedés a természettel, matematika, beszédfejlesztés

Milyen gyakran használja a foglalkozásokon az IKT- eszközöket? *

- Naponta
- Hetente
- Havonta
- Ritkábban

Egy adott foglalkozáson konkrétan milyen tevékenységre használja az IKT-eszközöket? *

Kivetíték a foglalkozáshoz kapcsolódó képeket, videókat

Ki használhatja az IKT-eszközöket az óvodában? *

- Gyerekek is
- Csak az óvodapedagógusok és az óvoda dolgozói

Ön ismer gyerekbarát internetes oldalakat? *

- Igen
- Nem

Milyen internetes oldalakat használ fel óvodapedagógusi munkája során? *

Youtube, különféle óvodával kapcsolatos Facebook csoportok

Ön szerint milyen negatív hatásai vannak az IKT-eszközöknek és a szociális médiának a gyermekek fejlődésére? *

Függőséget okozhat a gyerekeknél, elvonja a figyelmet más tevékenységekről

Ön szerint milyen pozitív hatásai vannak az IKT-eszközöknek és a szociális médiának a gyermekek fejlődésére? *

Vannak hasznos videók is például, amelyekből megtanulhat nyelveket, számokat, színeket.

Az űrlapot az Ön domainjén kívül hozták létre.

Google Űrlapok

Завідувачу кафедри

Біда Олена Анатоліївна

здобувача вищої освіти

Бакиш Патрісія-Муржання
Матвіївна,
дошкільна освіта, IV.

(ПІБ студента, спеціальність, курс)

ЗАЯВА

З правилами чинного Положення «Про академічну доброчесність в Закарпатському угорському інституті імені Ф. Ракоці II» від «30» серпня 2019 року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту і застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/ схожості в роботах здобувачів вищої освіти повідомлений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю ЗУІ право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

27.05.2021

Дата

Бакиш П. М. М. / Бакиш

Підпис

Bida Olena

tanszékvezetőnek

Balsa Patrícia Zsuzsanna,
érvonalpedagógus, IV.

(hallgató teljes neve, szak, évfolyam)

NYILATKOZAT

A II. Rákoczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola 2019. augusztus 30-án kelt tudományetikai szabályzatának pontjaival, amelyek szerint plágium felfedezése esetén a diplomamunka nincs védéshez engedve, megismerkedtem.

Tájékoztatást kaptam a plágiumszűrő rendszer használatáról, hozzájárulok a munkám ellenőrzéséhez és tárolásához az intézményi adatbázisban. Felhatalmazom az intézményt, hogy a munkámat ellenőrzés után felhasználhassák a plágiumszűrő program működésénél a további munkák ellenőrzésének folyamatában.

A munkát ellenőrzés céljából elektronikusan és nyomtatott formában is benyújtottam az intézménynek. Munkám elektronikus változata azonos a nyomtatott példánnyal.

2021. 05. 27

Dátum

Balsa P. Zs. / Balsa

Aláírás

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1007919218

Дата перевірки:
18.05.2021 23:25:35 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
19.05.2021 09:59:07 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: **Baksa Patricia Zsuzsanna**

Кількість сторінок: **50** Кількість слів: **16039** Кількість символів: **118966** Розмір файлу: **726.79 KB** ID файлу: **1008010779**

1.7% Схожість

Найбільша схожість: 0.46% з Інтернет-джерелом (http://melllearn.hu/wp-content/uploads/2018/11/teljes_v3.pdf)

1.7% Джерела з Інтернету 101 ..... Сторінка 52

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел